

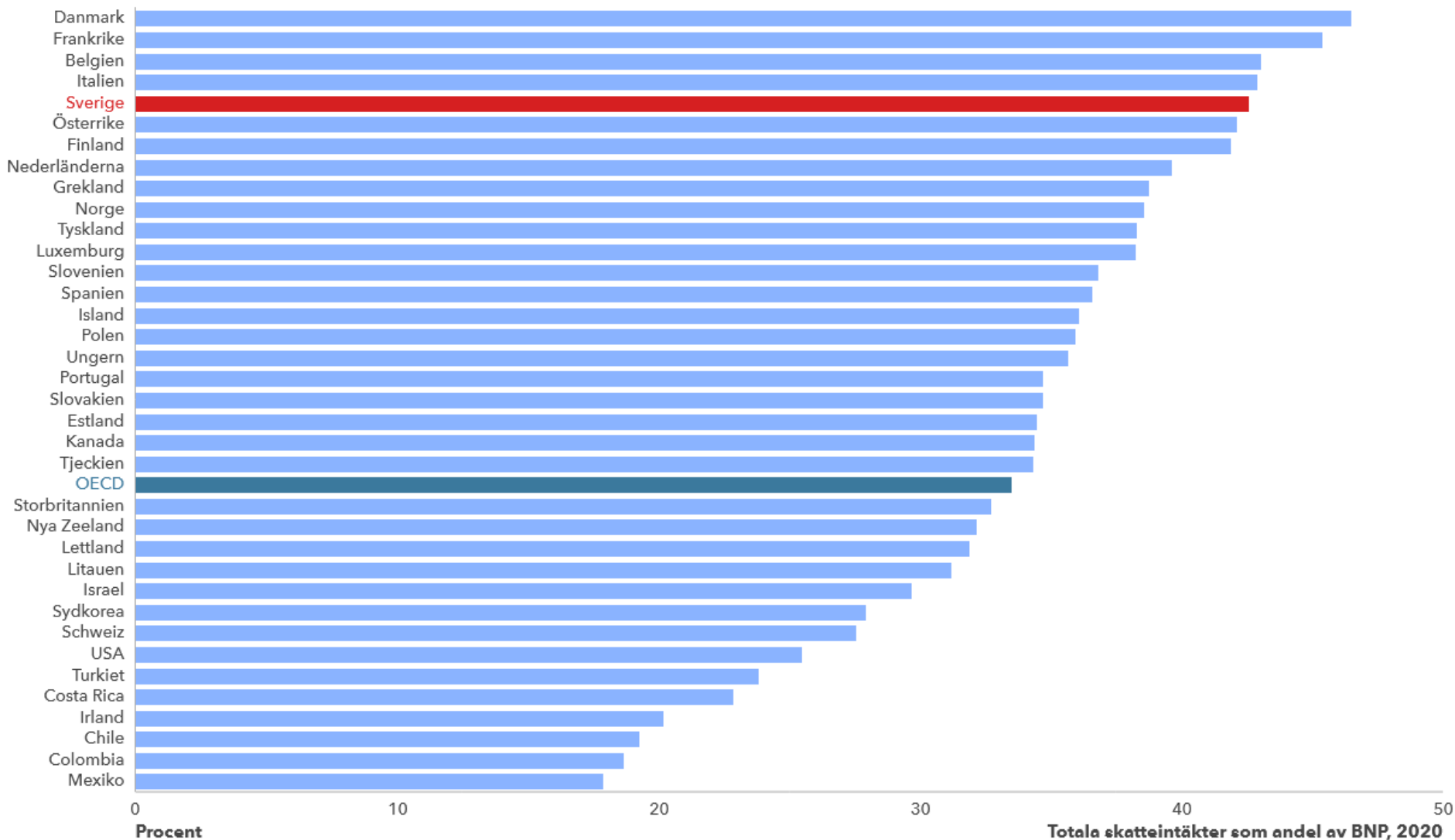
Föreläsning 6: K&W 7-8

- Skatter
 - Incidens
 - Valfärdseffekter
- Internationell handel
 - Komparativa fördelar
 - Vinster av handel
 - Effekter av handelshinder

Skatter

- Skatter är nödvändiga för att bekosta offentlig service: försvar, domstolar, sjukvård, skola osv
- Skatter leder normalt till kostnader som är större än statens inkomst av skatten pga *effektivitetsförluster*
 - Ofta pga att köpare o säljare inte möter samma pris
- Stor utmaning att konstruera ett skattesystem som leder till så lite effektivitetsförluster som möjligt samtidigt som det upplevs som rättvist och ger nödvändiga intäkter

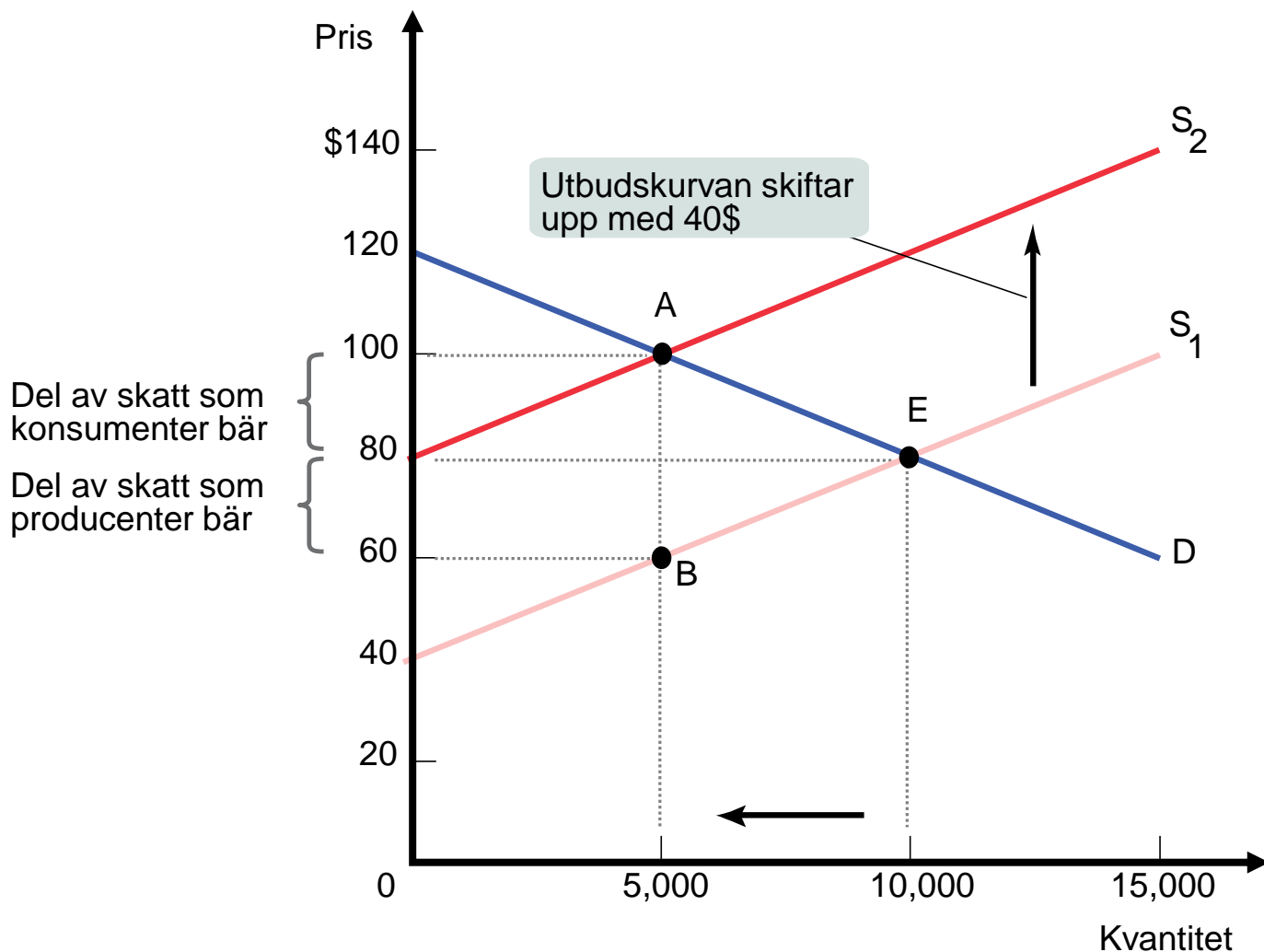
Skatteintäkternas andel av BNP (OECD)

Skattens **incidens**: vem bär kostnaden?

- Skattelagar bestämmer vem som betalar in en skatt, men inte vem som bär den faktiska kostnaden av den
- Det spelar ingen roll vilken sida (konsument eller producent, arbetsgivare eller arbetare, etc) som betalar in skatten till Skatteverket
- Skattens *incidens* (vem som faktiskt bär kostnaden av skatten) beror på efterfrågans och utbudets elasticitet (priskänslighet)

A) Styckeskatt på 40\$ per uthyrt rum som hotellen betalar

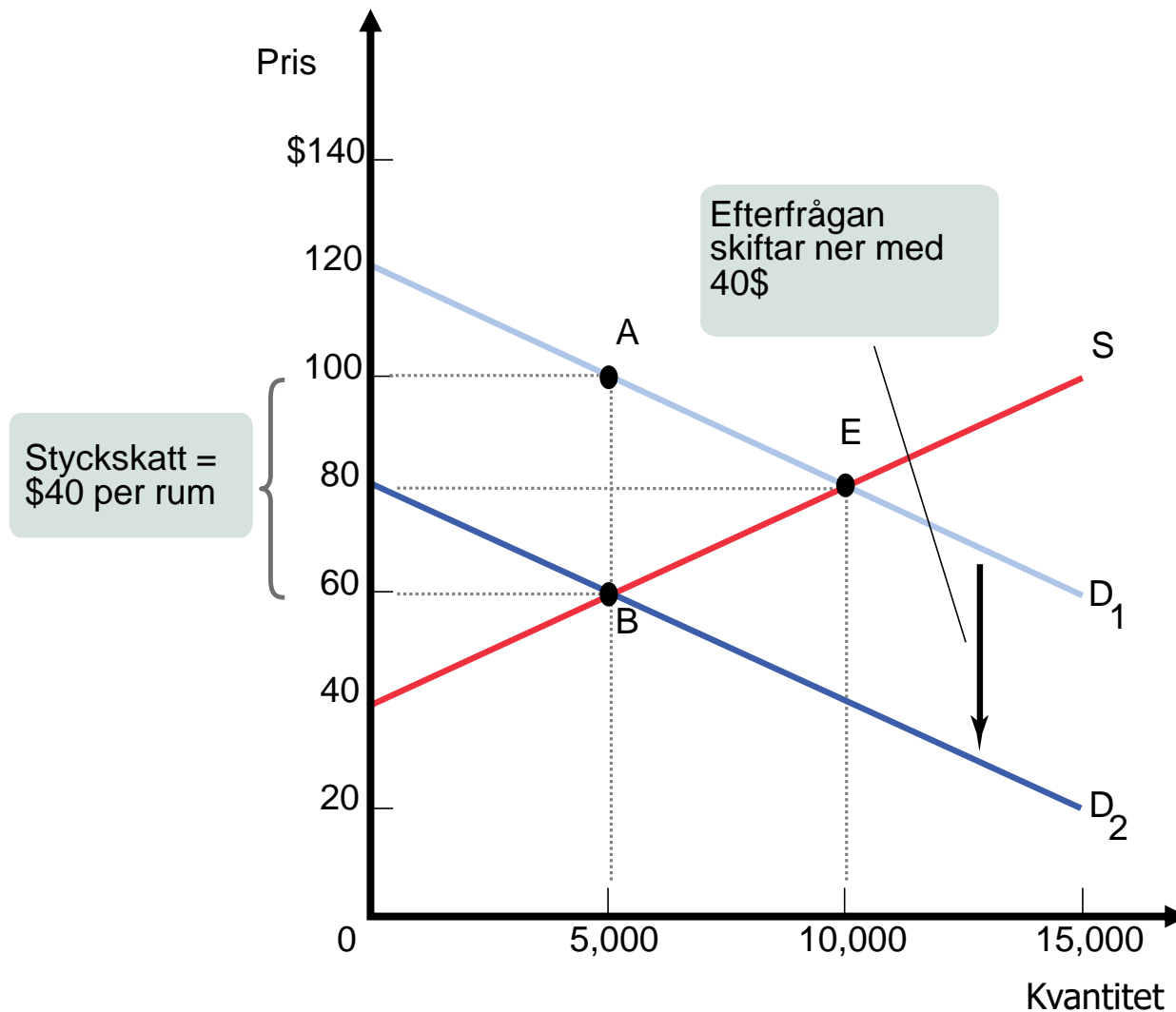

Effekter

- Skatten skapar en kluft mellan säljpris och köparens pris
- Lägre producerad och konsumerad kvantitet
- Skapar effektivitetsförlust
 - Dvs potentiellt lönsamma transaktioner blir inte av

- Att vem som betalar in skatten inte spelar någon roll för vem som faktiskt betalar syns i hotellexemplet
- Producenten betalar in \$40 per enhet till staten och konsumenten ingenting, men den sanna fördelningen är \$20 var
- Vad händer när skatten \$40 istället läggs på konsumenten?

B) Styckskatt på 40\$ per uthyrt rum som gästerna betalar

Jämförelse av fall A och B

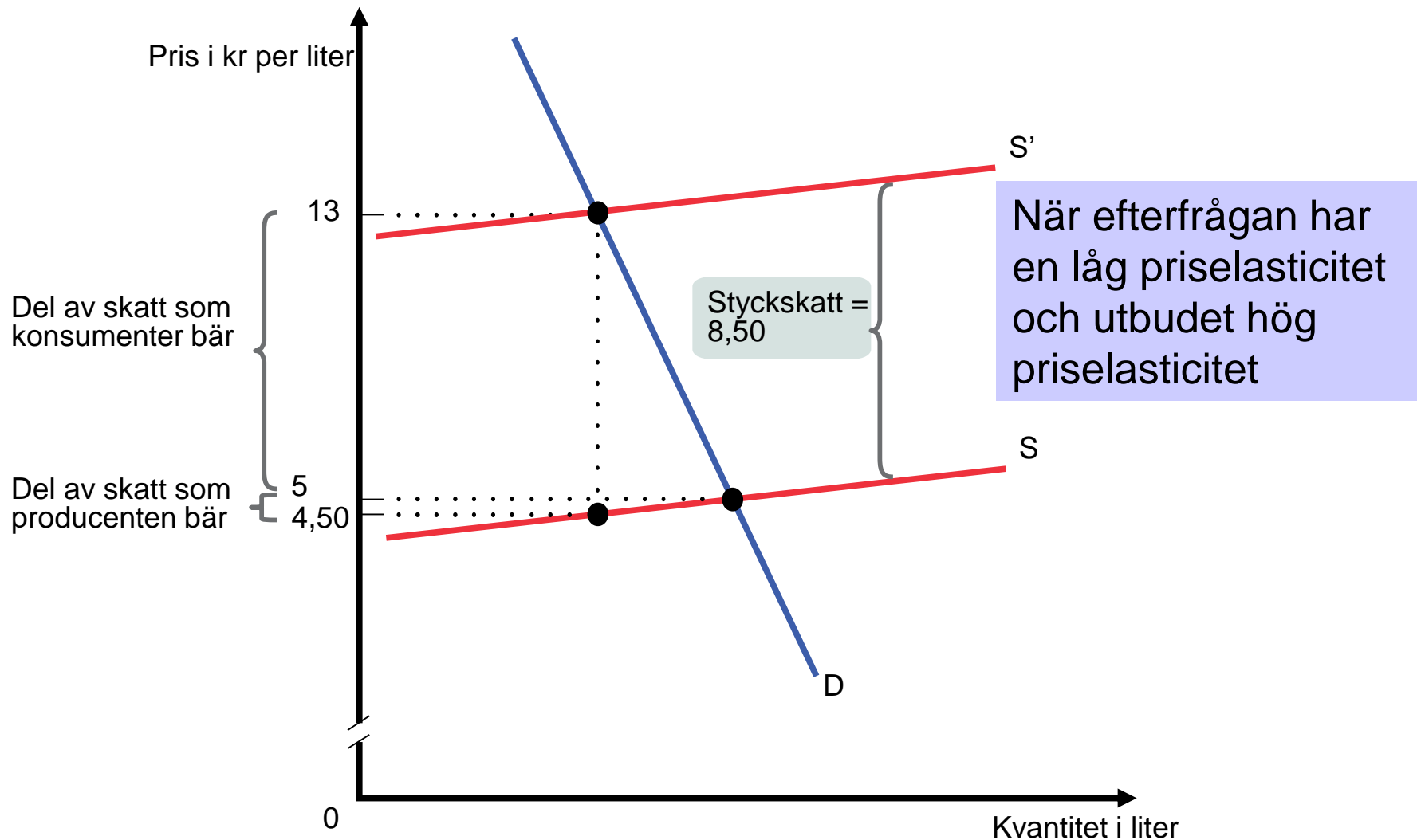
- Samma kvantitet: $Q=5000$
- Fall A
 - Köparen betalar 100
 - Säljaren får $100-40=60$
- Fall B
 - Köparen betalar $60 + 40 = 100$
 - Säljaren får 60
- Slutsats: Det är samma jämvikt!

Kommunalskatt och arbetsgivaravgift

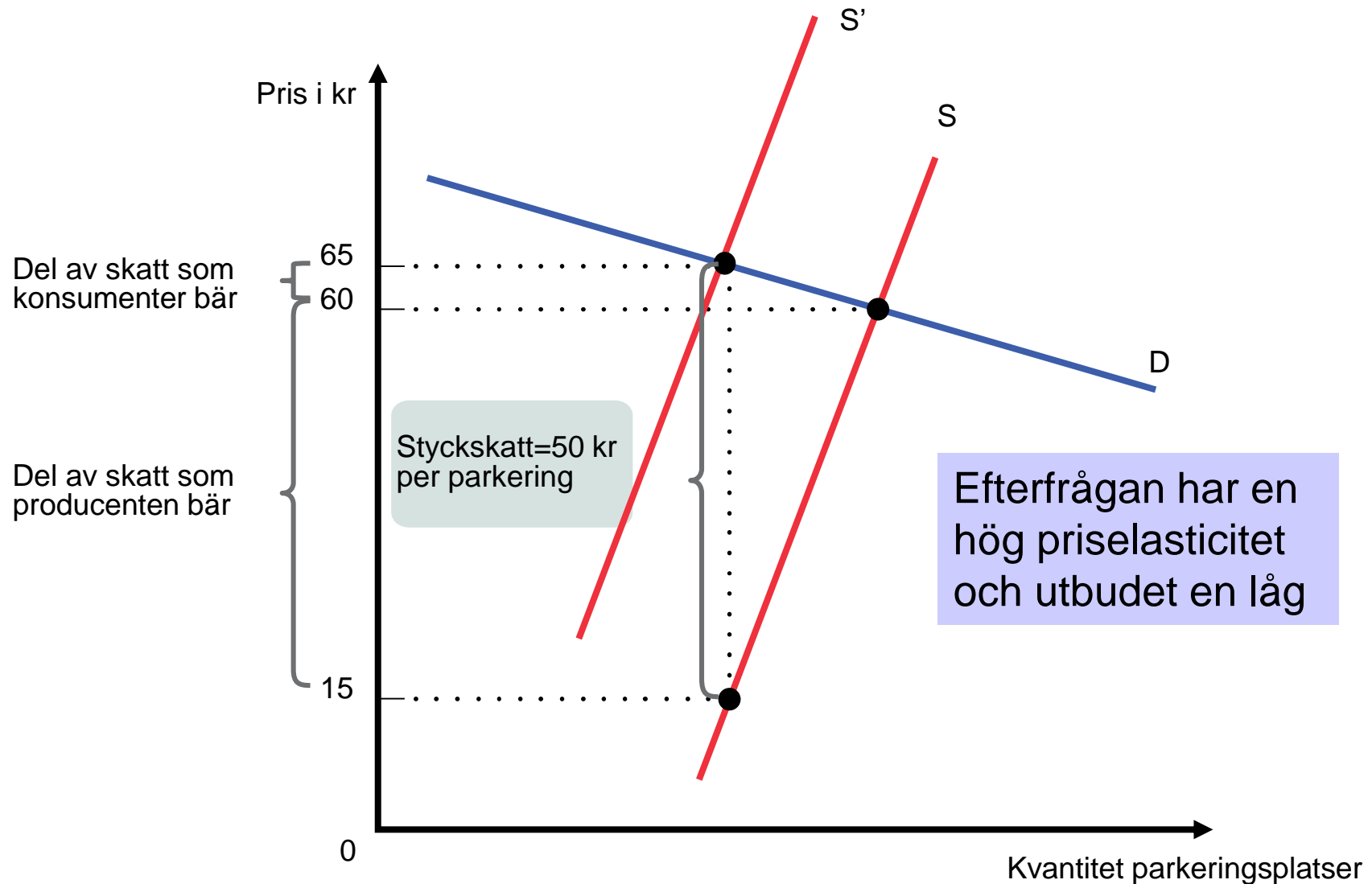
- Nästan alla betalar cirka 30 % i kommunal inkomstskatt
- Arbetsgivaren betalar arbetsgivaravgift på omkring 30 % för nästan alla
- Dessa skatter har samma effekt på löner, arbetsutbud och arbetsefterfrågan
 - Starkt empiriskt stöd för detta (på lite sikt)

- Vad som faktiskt bestämmer vem som står för kostnaden för skatten är efterfråge- och utbudselasticiteterna

Konsumenterna betalar mest styckskatt på bensin (relativt oelastisk efterfrågan)

Producenten betalar mest styckskatt på universitetets parkering (relativt oelastiskt utbud)

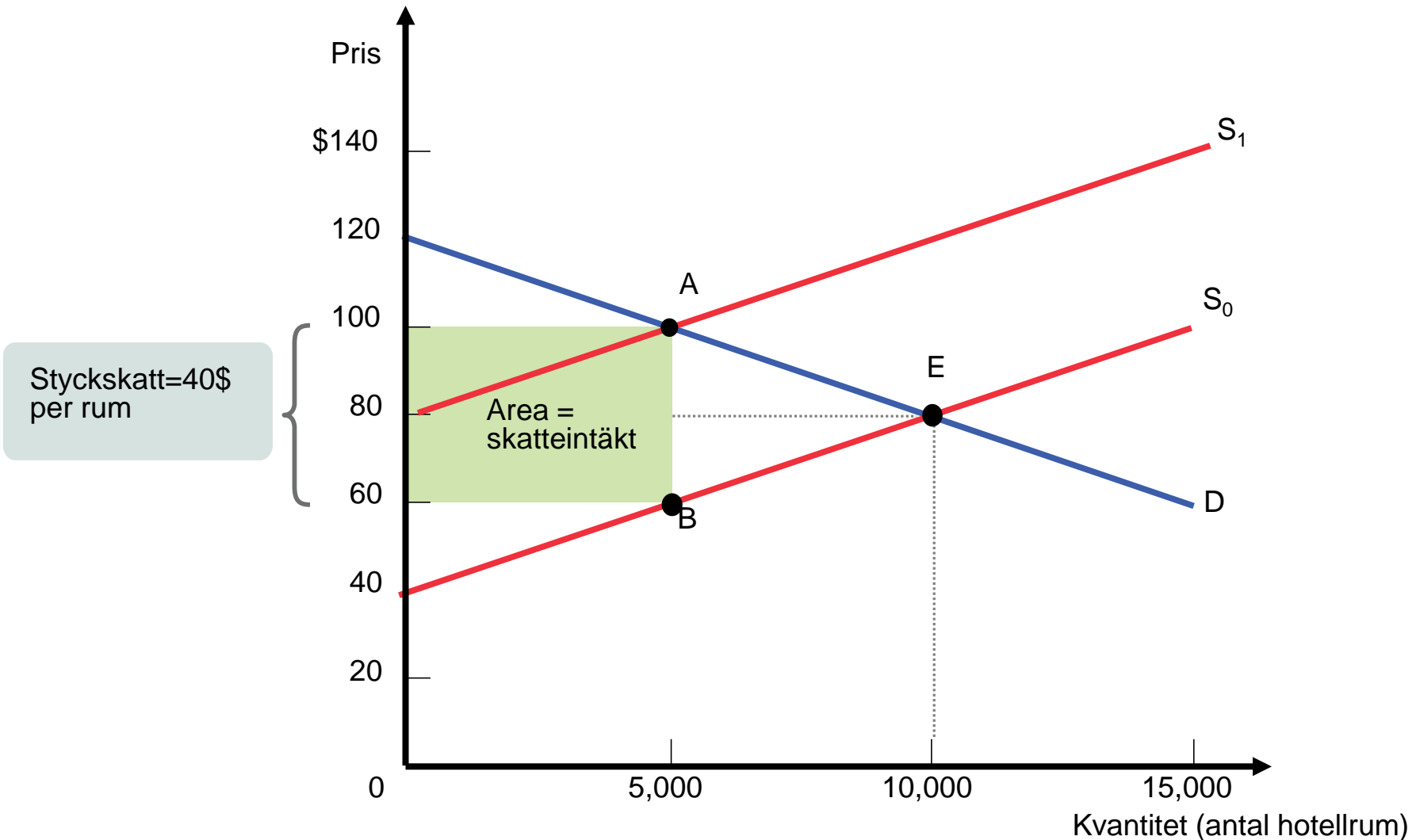
- Om efterfrågans priselasticitet är högre än utbudets priselasticitet så faller skattebördan mest på producenter
- Om efterfrågans priselasticitet är lägre än utbudets priselasticitet så faller skattebördan mest på konsumenter
- **Den som har högst priselasticitet har lättare att anpassa sitt beteende och slipper därför mer av skatten**
 - Elasticiteter, inte vem som officiellt betalar skatten, bestämmer skattekostnadens sanna fördelning

- Ytterlighetsexempel är exempelvis när efterfrågan är helt oelastisk eller helt elastiskt
- I det första fallet bär konsumenterna hela kostnaden av skatten eftersom de inte har några substitut
- I det andra fallet bär konsumenterna inget av kostnaden utan producenten bär allt

- Resultatet gäller på alla marknader
 - Elasticiteterna som bestämmer vem som bär kostnaden
- Spelar ingen roll om det är säljare eller köpare som betalar arvodet till en fastighetsmäklare
- Efterfrågan på arbetskraft är priskänsligare än arbetsutbudet
 - Arbetstagaren (säljaren) bär huvuddelen av en löneskatt
- Utbudet av mark är (nästan) givet
 - En fastighetsskatt bärs av ägaren till marken. Skatten *kapitaliseras* i markvärdet

Statens intäkter av en styckskatt

Intäkt av hotellskatt: $\$40 \times$ såld kvantitet

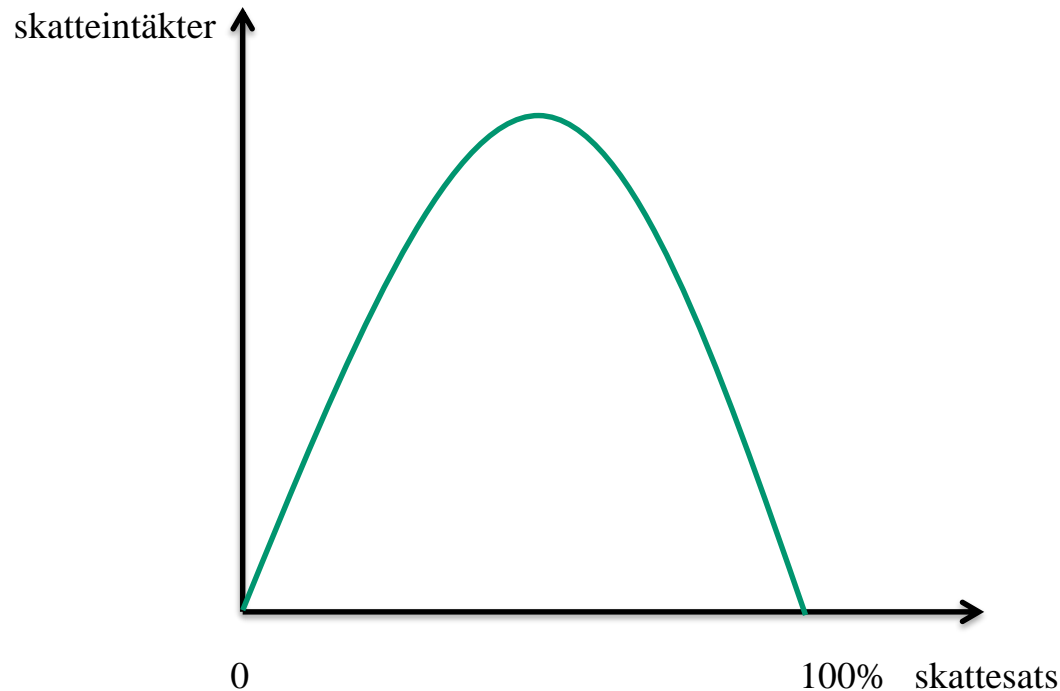

Ändring av skattesats och skatteintäkten

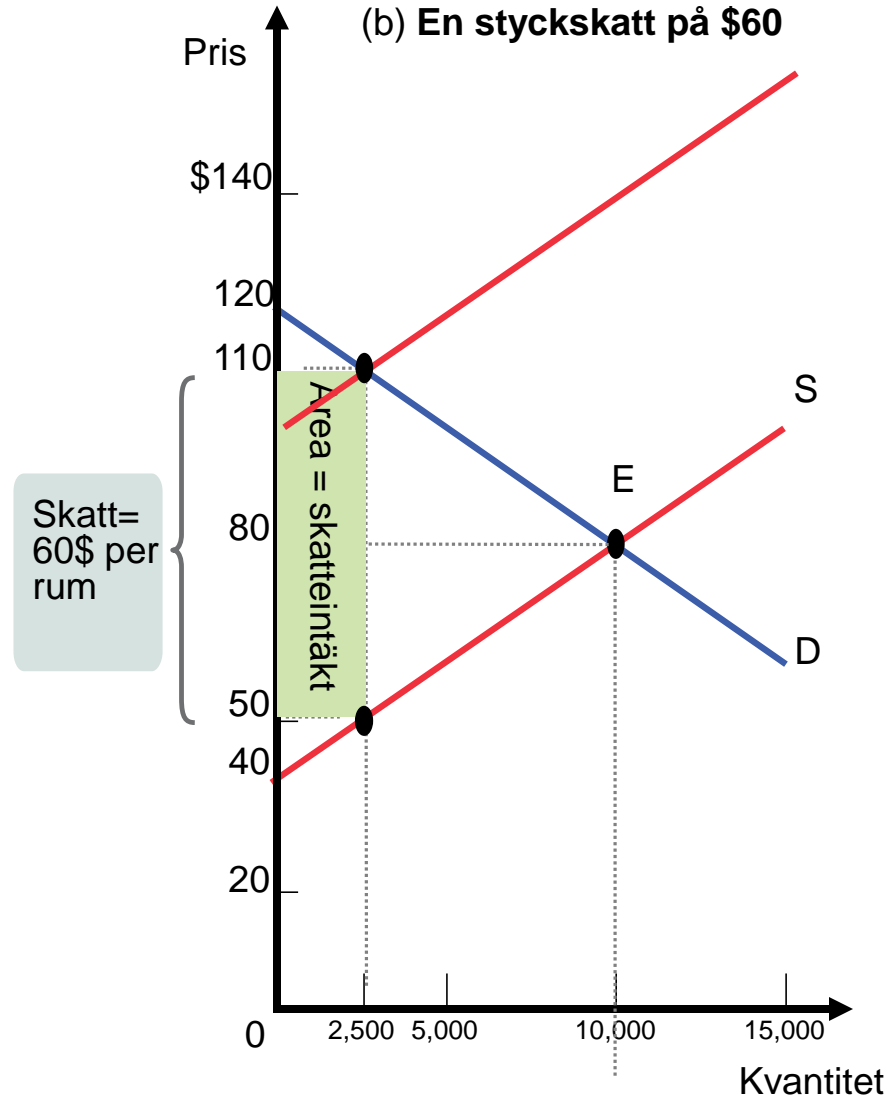
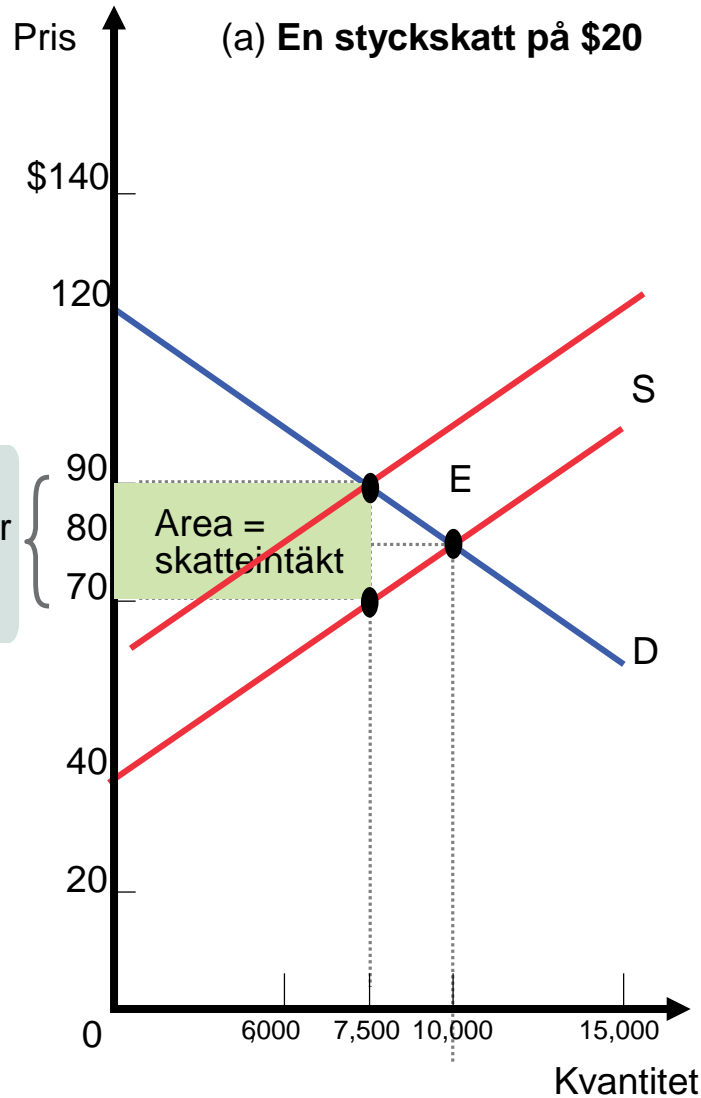
- En höjd skatt leder till
 - Högre skatteintäkter per producerad enhet
 - Färre producerade enheter (minskad skattebas)
- Detta är två motverkande effekter
 - Dubblad skattesats ger inte dubblade intäkter eftersom kvantiteten minskar

Lafferkurvan

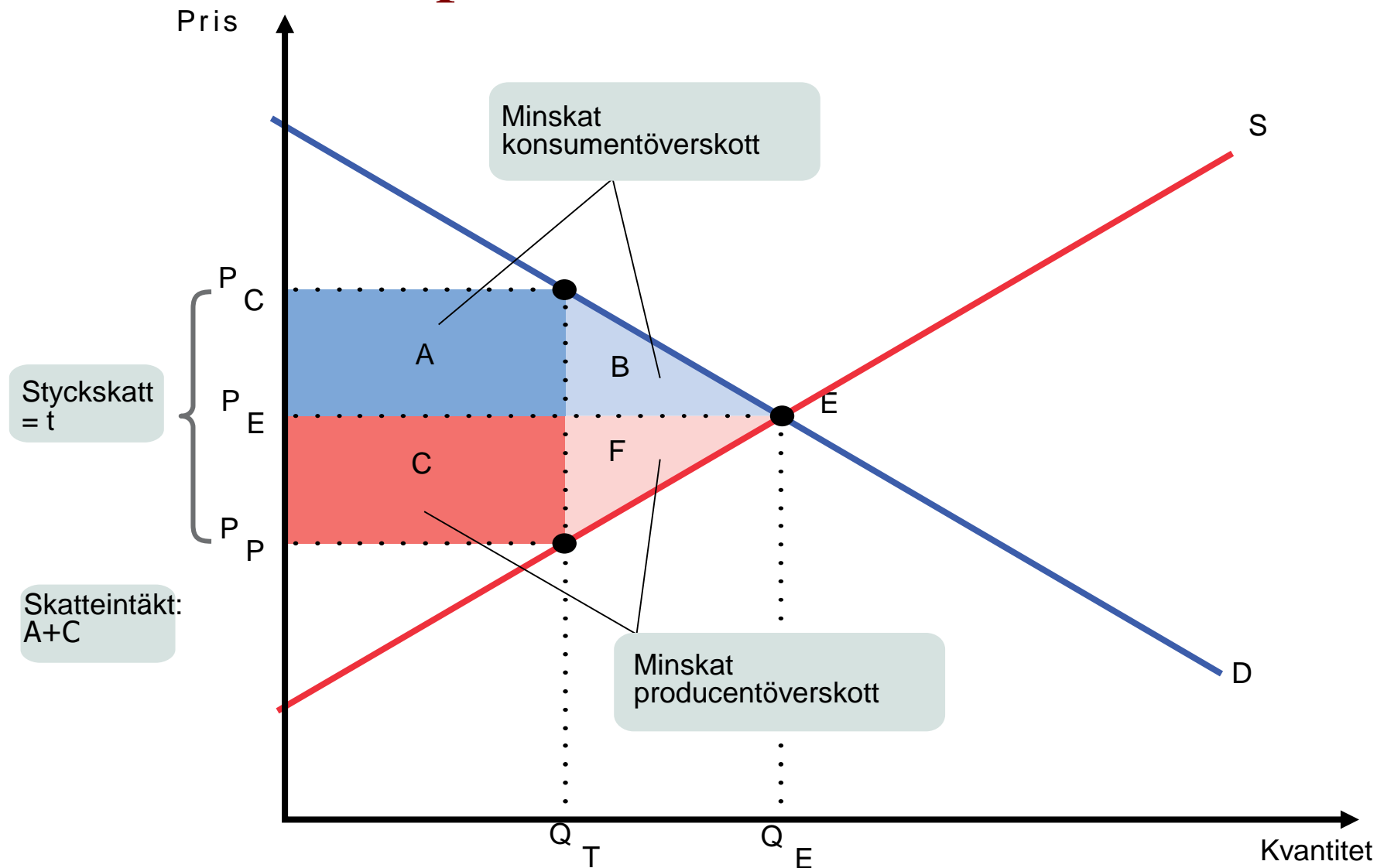
Kan lägre inkomstskatt leda till högre intäkter för staten?

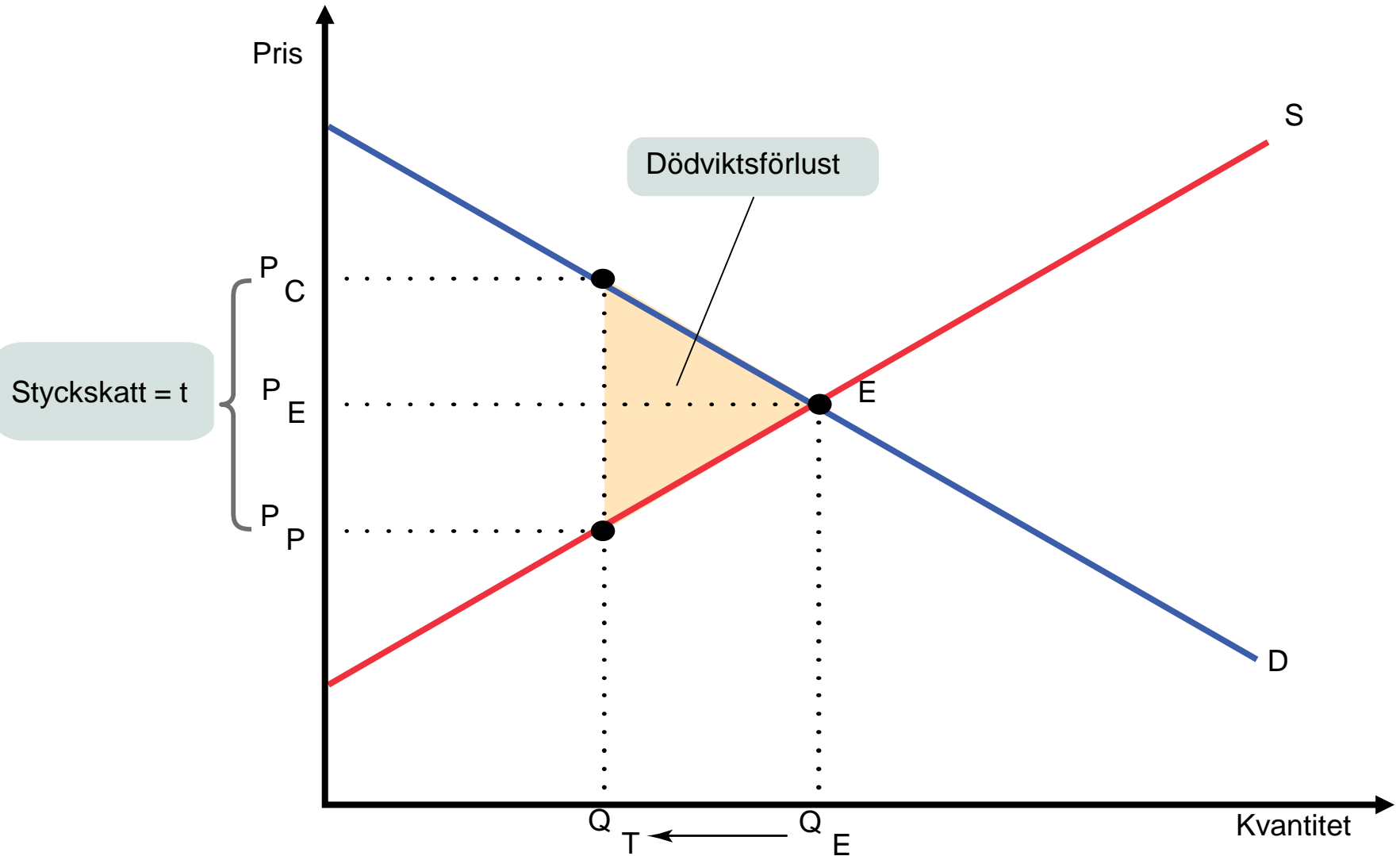
Två olika skattesatser på hotel som ger samma skatteintäkt

Skattens effekt på konsument- och producentöverskott

Dödviktsförlust

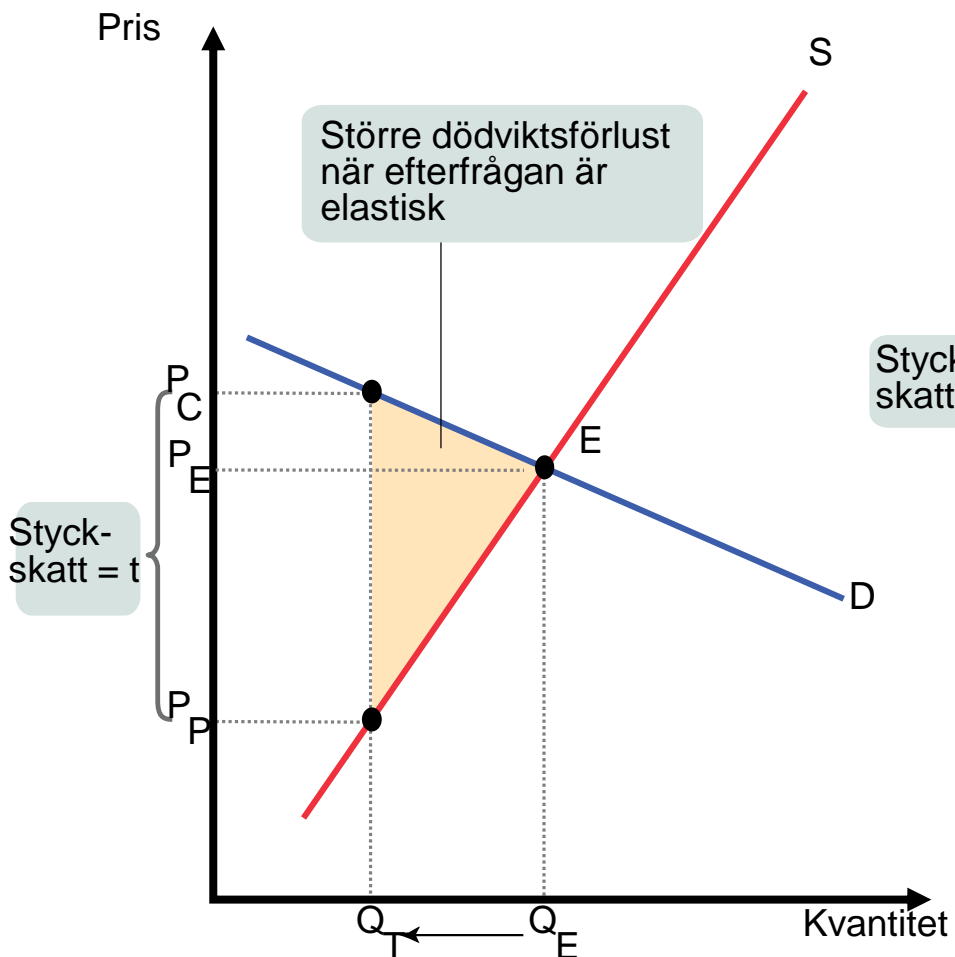
Andra kostnader förknippade med skatter

- Administrationskostnader
 - t ex självdeklarationer och skatteförvaltningen
- Total effektivitetsförlust
 - Dödviktsförlust plus administrationskostnad
- Ett skattesystem som minimerar de totala effektivitetsförlusterna är oftast att föredra

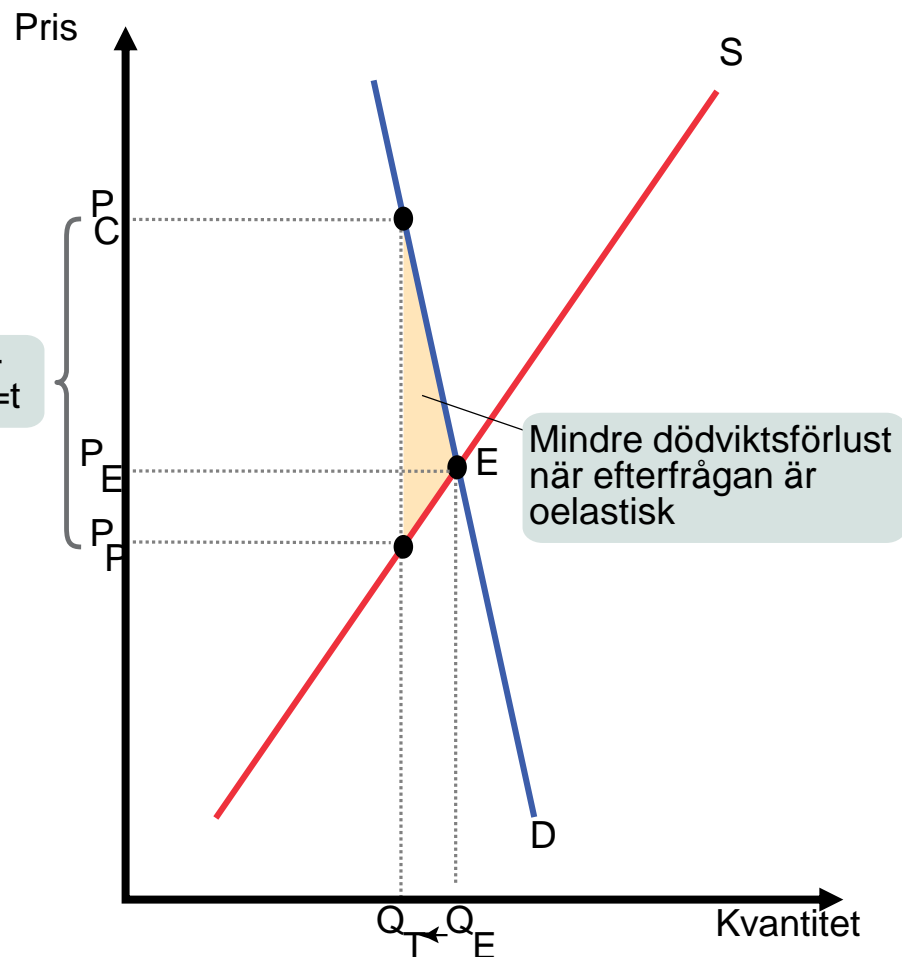
- För länge sen sålde staten rättigheten att ta ut skatter eftersom det var alltför kostsamt för staten att själv dra in skatten
 - Jmf “offentlig-privat samverkan” (tex Arlandabanan)
- Moderna skattesystem utvecklades i England en tid före den industriella revolutionen
- Administrationskostnader har i modern tid fallit dramatiskt sänkts, inte minst i Sverige
 - Källskatt: arbetsgivaren betalar in löneskatt
 - Tvåvägsrapportering: skatten registreras både för arbetstagare och arbetsgivare. Svårt att fuska

Dödviktsförlusten och elasticiteterna

(a) Elastisk efterfrågan

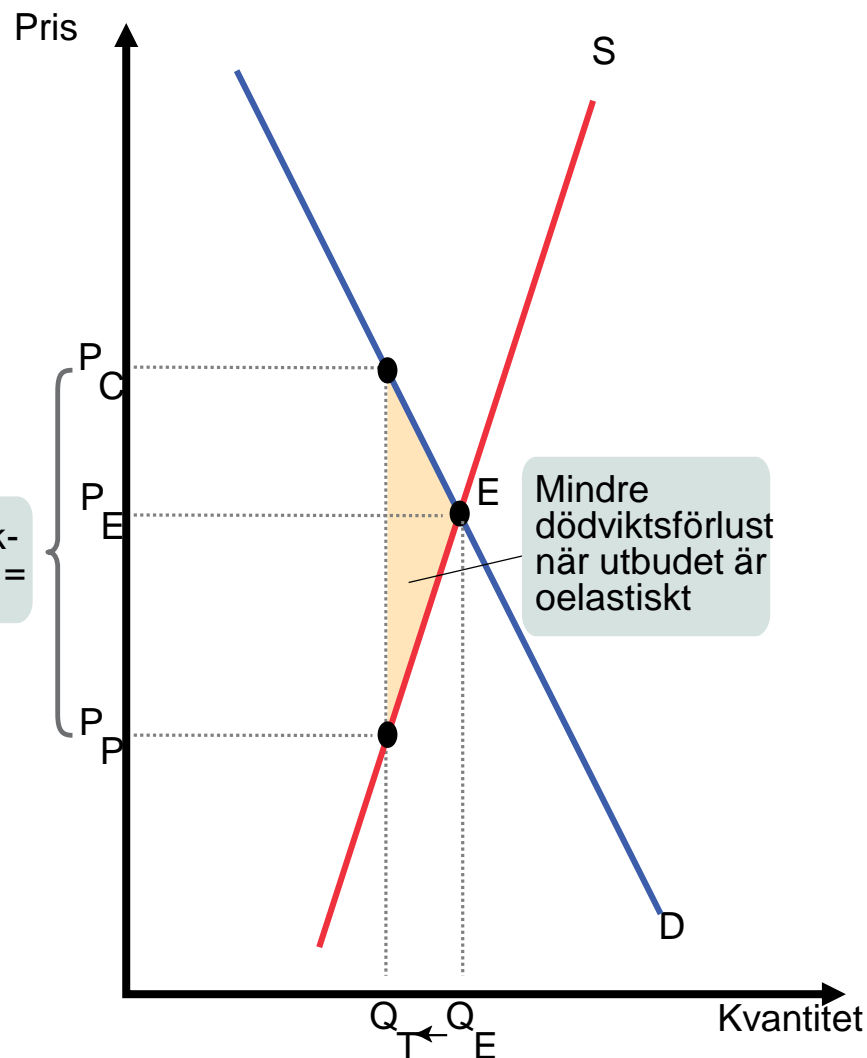
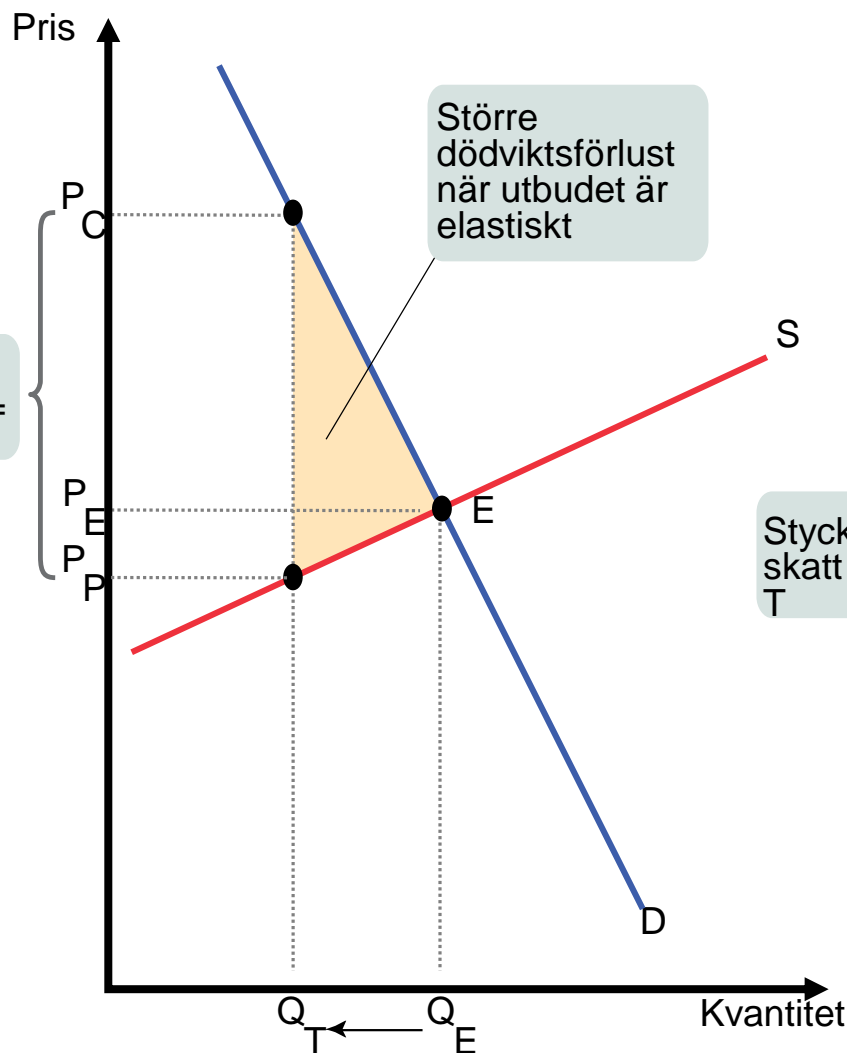
(b) Oelastisk efterfrågan

Dödviktsförlusten och elasticiteterna

(c) Elastiskt utbud

(d) Oelastiskt utbud

Vilka varor är bäst att beskatta?

- Effektivitetsförlusterna blir minst om man beskattar varor med relativt oelastisk efterfrågan eller utbud
 - Små effekter på individers beteende då det är relativt opåverkat av prisförändringar
- Vid helt oelastisk efterfrågan eller helt oelastiskt utbud blir det inga effektivitetsförluster alls
 - Sådana skatter tenderar att vara impopulära...

- Fastighetsskatten är effektiv eftersom huset står kvar och någon bor i det även om skatten höjs
 - I aggregatet är skatten svår att undvika
 - Effektivitetsförlusterna blir därmed små
- Skatten är impopulär av samma skäl, dvs svårt att undvika den, men det finns även andra orsaker:
 - Delvis en fråga om skattens synlighet: betalas in 1 gång/år
 - Skapar även likviditetsproblem
 - Kapitalisering har stora konsekvenser för hushållens tillgångar

Två principer för skatterättvisa

- *Nyttjandep principen* innebär att man betalar för den service man använder
- Efter *betalningsförmåga*. De med högre inkomst betalar mer skatt

Klumpsummeskatt (lump-sum taxes)

- Antag att regeringen tillkännager att alla måste betala 1000 kr i skatt varje månad
 - Detta kan individen inte påverka. Skatten har därför ingen effekt på arbetsutbud eller annat
- Klumpsummeskatten leder därför inte till någon effektivitetsförlust alls!
 - Men är detta en rättvis skatt?

- Att använda sig av inkomstprincipen kan te sig rättvisare, men leder till effektivitetsförluster
 - Vi ser här ett typiskt samband. Det förekommer ofta en avvägning mellan rättvisa och effektivitet
- Nationalekonomisk analys kan inte säga hur mycket vikt som skall läggas på det ena eller andra
 - Bestäms i den politiska processen
 - Människor har olika syn på vad som är rättvist

Skattebas, proportionella och progressiva skatter

- Skattebasen är det skatten läggs på
 - Arbete, kapital, fastigheter, konsumtion...
- Proportionell/platt skatt
 - Kommunalskatt, ca 30% på löneinkomst
- Progressiv skatt
 - Skattesatsen ökar med inkomsten (t ex 30% på låg inkomst, 50% på hög)
- Regressiv skatt
 - Skattesatsen minskar med inkomsten
 - Sällan meningen kan kan hända ändå (tex tobak)

- Marginalskatten (skatten på en ytterligare kronas inkomst) styr individens incitament
 - Skiljer sig från genomsnittsskatten
- Hög marginalskatt leder till effektivitetsförluster men också utjämning av inkomsten efter skatt
 - Storleken på dylika effekter föremål för intensiv forskning
 - Tydlig koppling mellan sänkt marginalskatt och högre inkomstspridning (både före och efter skatt)
- Idag lägre skatt på kapital än löneinkomster
 - Kapital priskänsligare än arbete

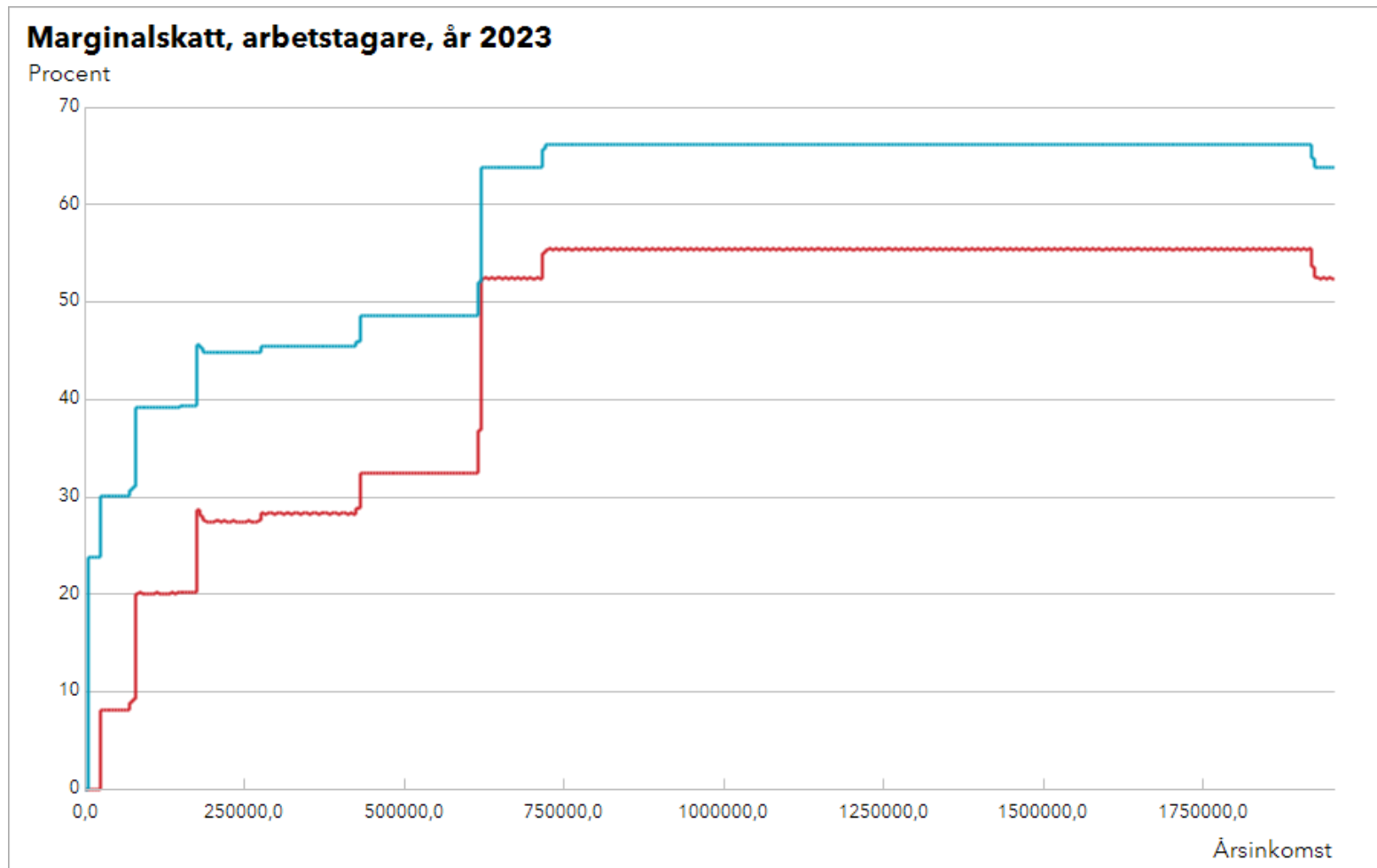
Marginalskatt

- Skatten på en ytterligare kronas inkomst
 - Hänsyn kan/bör även tas till eventuella effekter i form av sänkta bidrag, höjda studiemedelsbetalningar odyl
- Beslut fattas ofta på marginalen
 - Tex arbeta lite mer/mindre
- Effektivitetsförluster beror på beteendepåverkan
 - Alltså är marginalskatten ofta relevant
 - Men hur stor anpassningen är spelar central roll

Högsta marginals-katten över tid (för löneinkomst)

Marginalskatt för olika löneinkomster

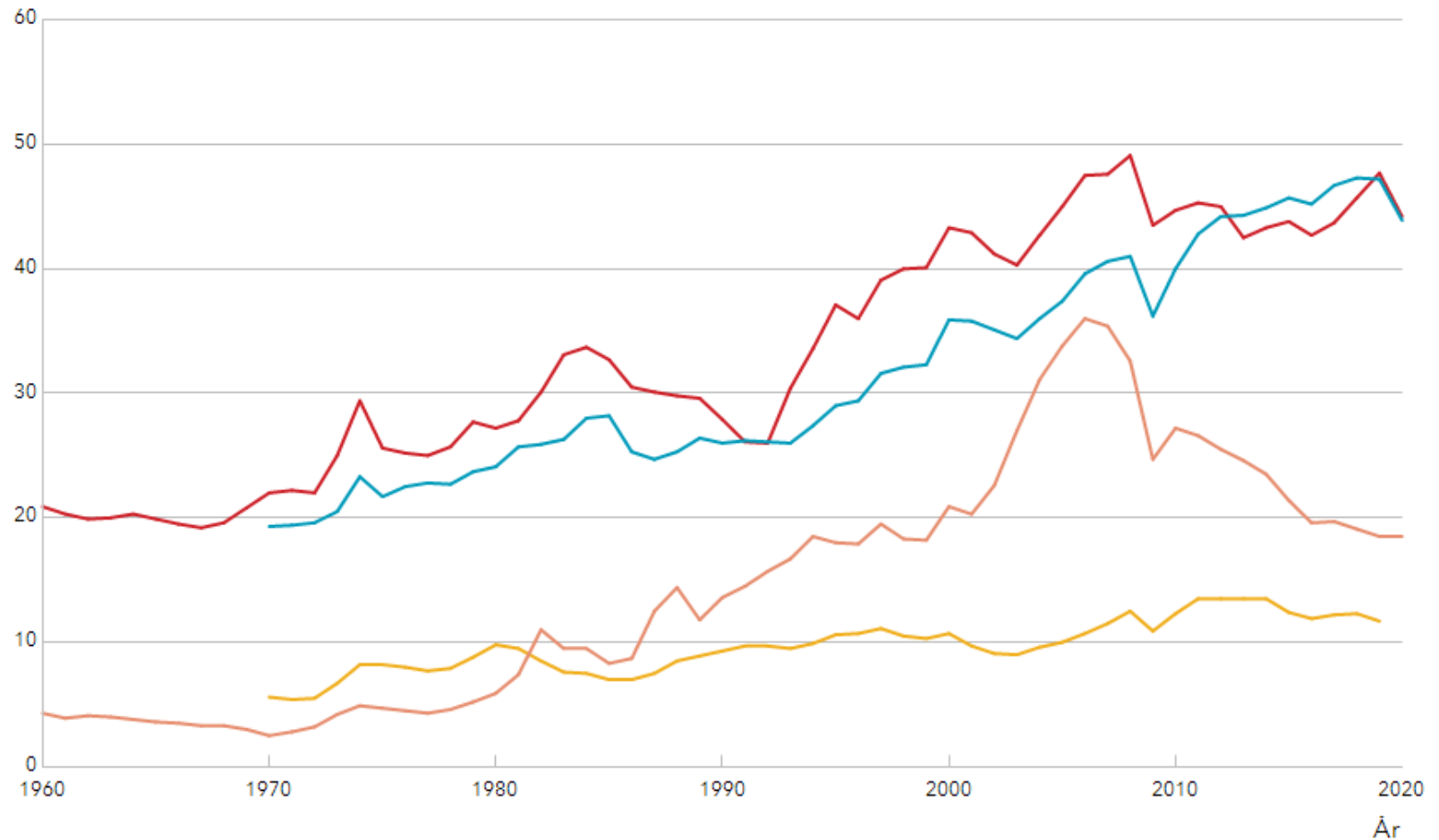
Skatt på konsumtion

- Konsumtionsskatt är rätt effektiv och rättvis
 - Skiljer tex inte på inkomstslag (arbete eller kapital)
- Svår att göra den progressiv
 - Alla möter samma skattesats
- Sverige har internationellt sett en hög moms: 25 %
 - Många undantag: böcker, bio, restaurangbesök, mat, finansiella tjänster
 - Undantag leder lätt till krav på fler undantag

Internationell handel

Exportandelar

Export som andel av BNP, procent

Källa: Världsbanken (WDI)

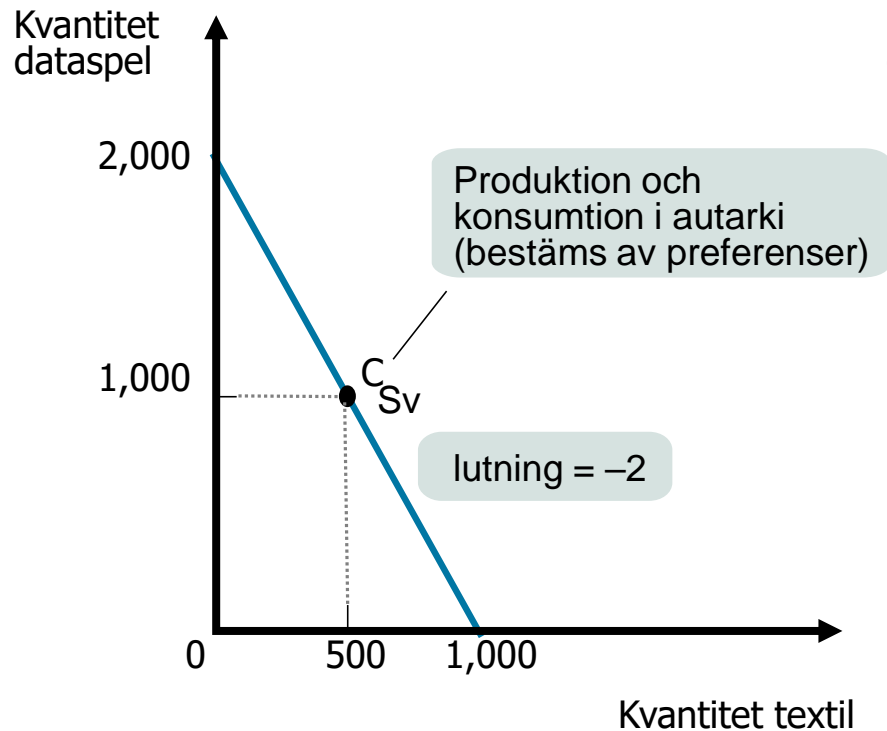
Komparativa fördelar och handel

- Komparativa fördelar: Ett land har komparativa fördelar att producera en vara om **alternativkostnaden** är lägre än för andra länder
- Autarki: Situation utan internationell handel
 - Varje land konsumerar vad det producerar
- Den Ricardianska handelsmodellen analyserar handel när alternativkostnaden är konstant (Ricardo, tidigt 1800-tal)
 - Produktionsmöjlighetskurvan är en rät linje

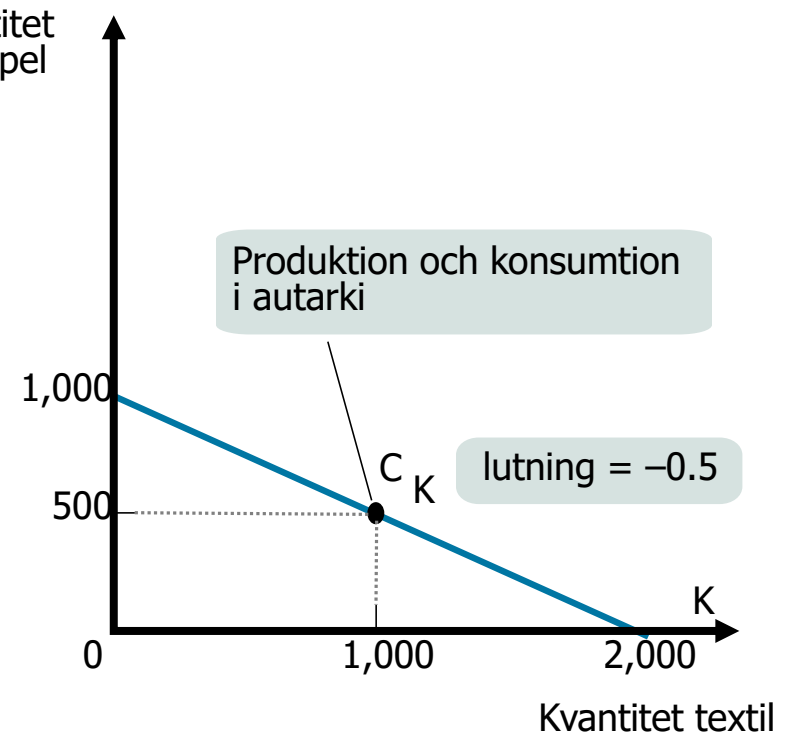
Komparativa fördelar och handel

Hypotetiskt exempel: Sverige och Vietnam

(a) Sveriges produktionsmöjlighetskurva

(b) Vietnams produktionsmöjlighetskurva

Produktion och konsumtion under autarki

(a) Sverige	Produktion	Konsumtion
Textil	500	500
Dataspel	1,000	1,000
(b) Vietnam	Produktion	Konsumtion
Textil	1,000	1,000
Dataspel	500	500
(c) Totalt i världen (Sverige och Vietnamn)	Produktion	Konsumtion
Textil	1,500	1,500
Dataspel	1,500	1,500

Komparativa fördelar

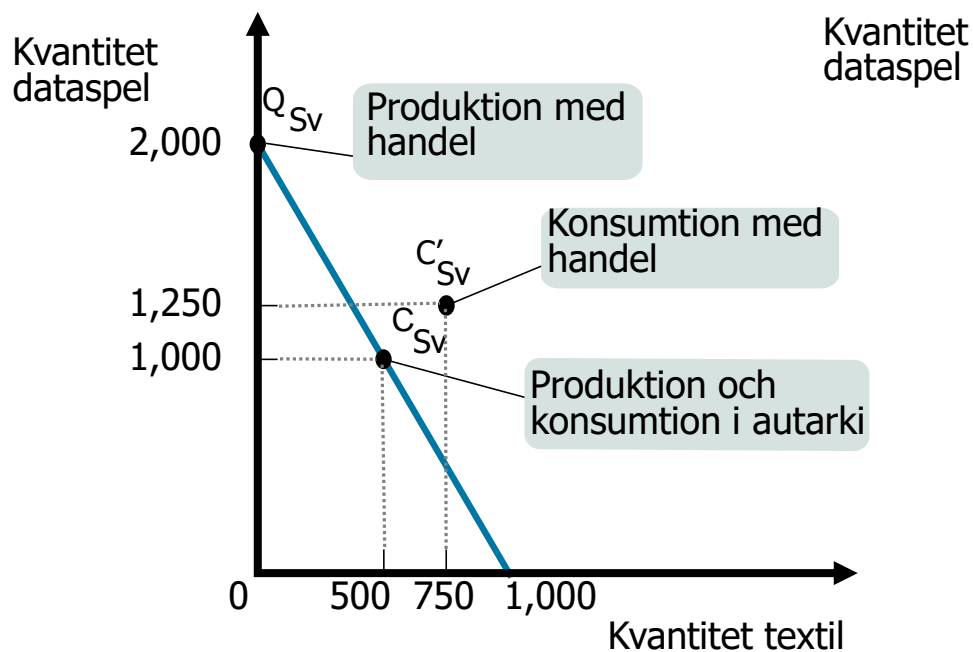
- Sverige
 - Textil: alternativkostnad 2 dataspel
 - Dataspel: alternativkostnad $\frac{1}{2}$ textil
- Vietnam
 - Textil: alternativkostnad $\frac{1}{2}$ dataspel
 - Dataspel: alternativkostnad 2 textil
- Slutsats: Sverige bör specialisera sig på dataspel och Vietnam på textil

Produktion och konsumtion efter specialisering och handel

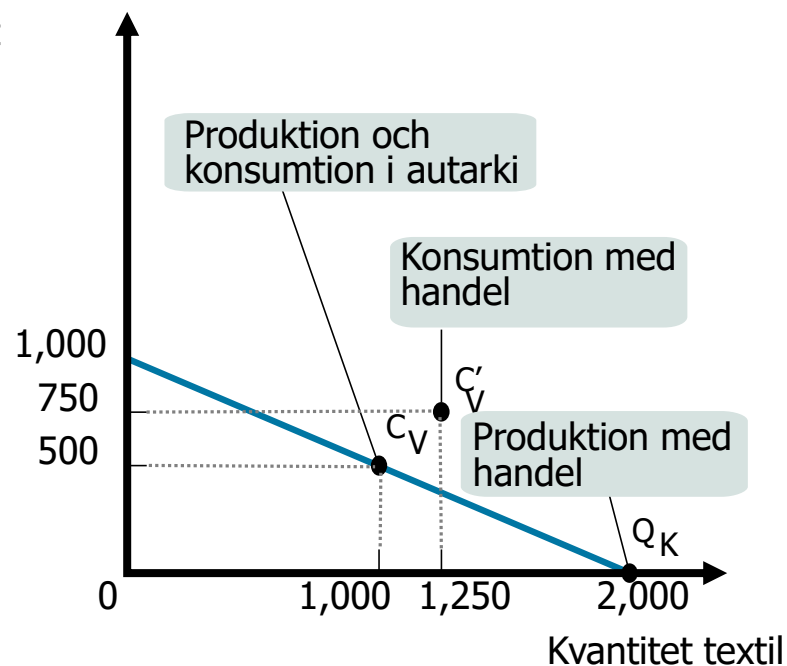
(a) Sverige	Produktion	Konsumtion
Textil	0	750
Dataspel	2,000	1,250
(b) Vietnam	Produktion	Konsumtion
Textil	2,000	1,250
Dataspel	0	750
(c) Totalt i världen (Sverige och Vietnam)	Produktion	Konsumtion
Textil	2,000	2,000
Dataspel	2,000	2,000

Vinster av internationell handel

(a) Sveriges produktion och konsumtion

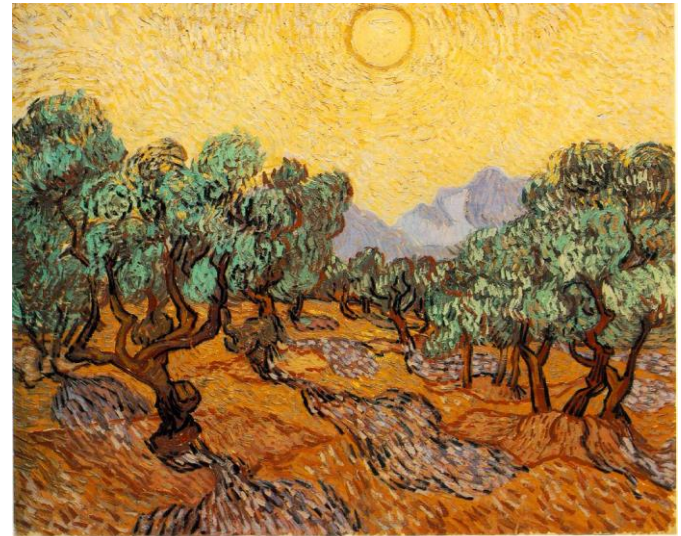

(b) Vietnams produktion och konsumtion

Källor till komparativa fördelar

- Klimat
 - Sol till tomatodling
 - Låg temperatur till serverhallar
- Faktortillgångar
 - Vatten till elproduktion
 - Järnmalm
 - Bra utbildning

Heckscher-Ohlin-modellen

- Produktionens *faktorintensitet* mäter hur mycket av en produktionsfaktor som används i produktionen *relativt* andra faktorer
- Exempel:
 - Textilindustrin är arbetsintensiv
 - Kärnkraftsindustrin är kapitalintensiv
- ***Heckscher-Ohlin-modellen***: länder får komparativa fördelar branscher som är intensiva i de produktionsfaktorer som länderna har relativt mycket av

Heckscher-Ohlin-modellen

- Alternativkostnaden för en faktor som det finns gott om är låg
- Billigare att producera varor som använder mycket av faktorer som det finns mycket av
 - Vatten: Grönsaksodling, fiske, el
 - Lågutbildad arbetskraft: Kläder, enklare tillverkning
 - Högutbildad arbetskraft: Läkemedel, datorspel
 - Skog: Papper, virke

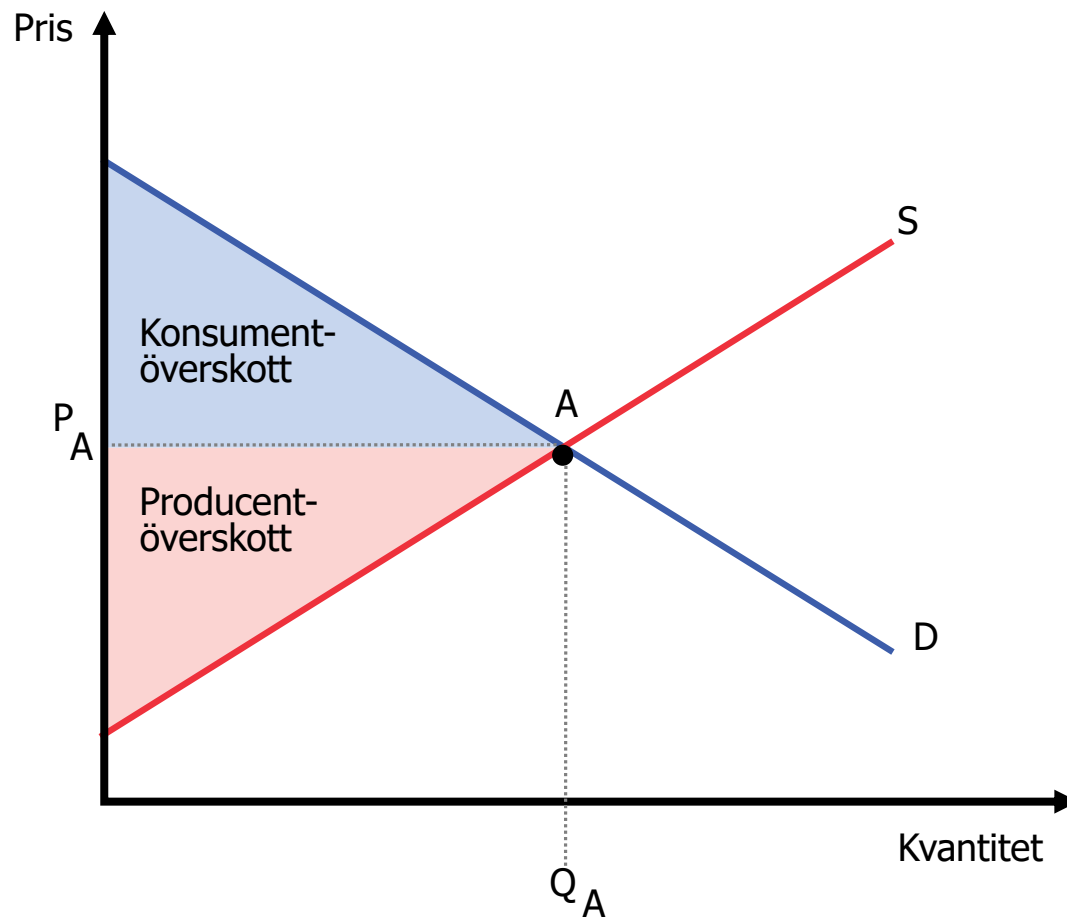
Fler källor till komparativa fördelar

- Teknologi
 - Varför utvecklar egentligen vissa länder bra teknologi (klockor i Schweiz, lakrits i Finland, skor i Italien)?
 - Teknologifördelar kan försvinna efterhand då teknologin sprids till andra länder
- Institutioner och infrastruktur
 - Vissa branscher drar större nytta av dessa än andra

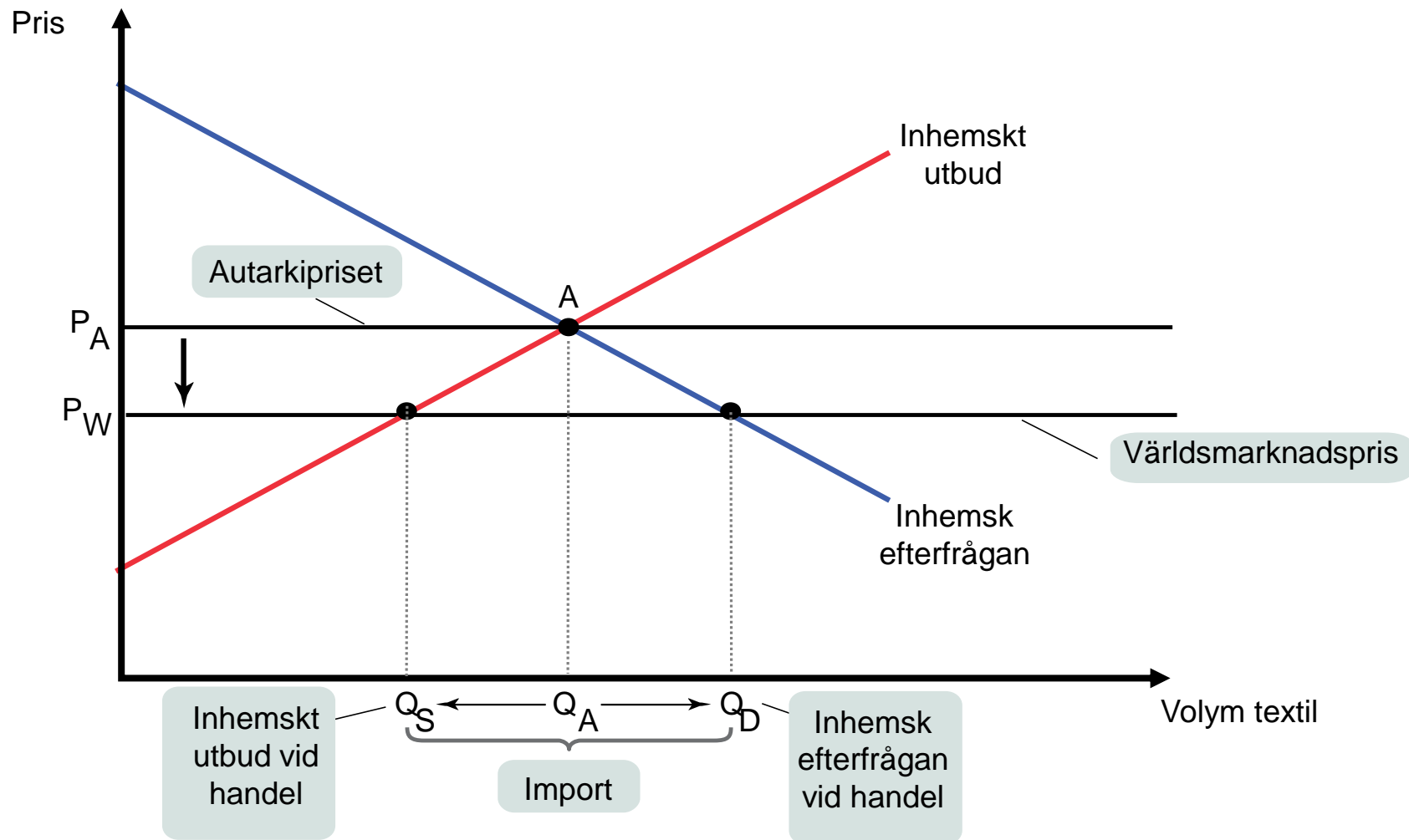
Handel kan även baseras på skalfördelar

- Vissa varor har enorma utvecklingskostnader och stora volymer krävs för att få ner priset på varan
 - Det finns då stora vinster av internationell specialisering
 - Exempel: bilindustri, läkemedel

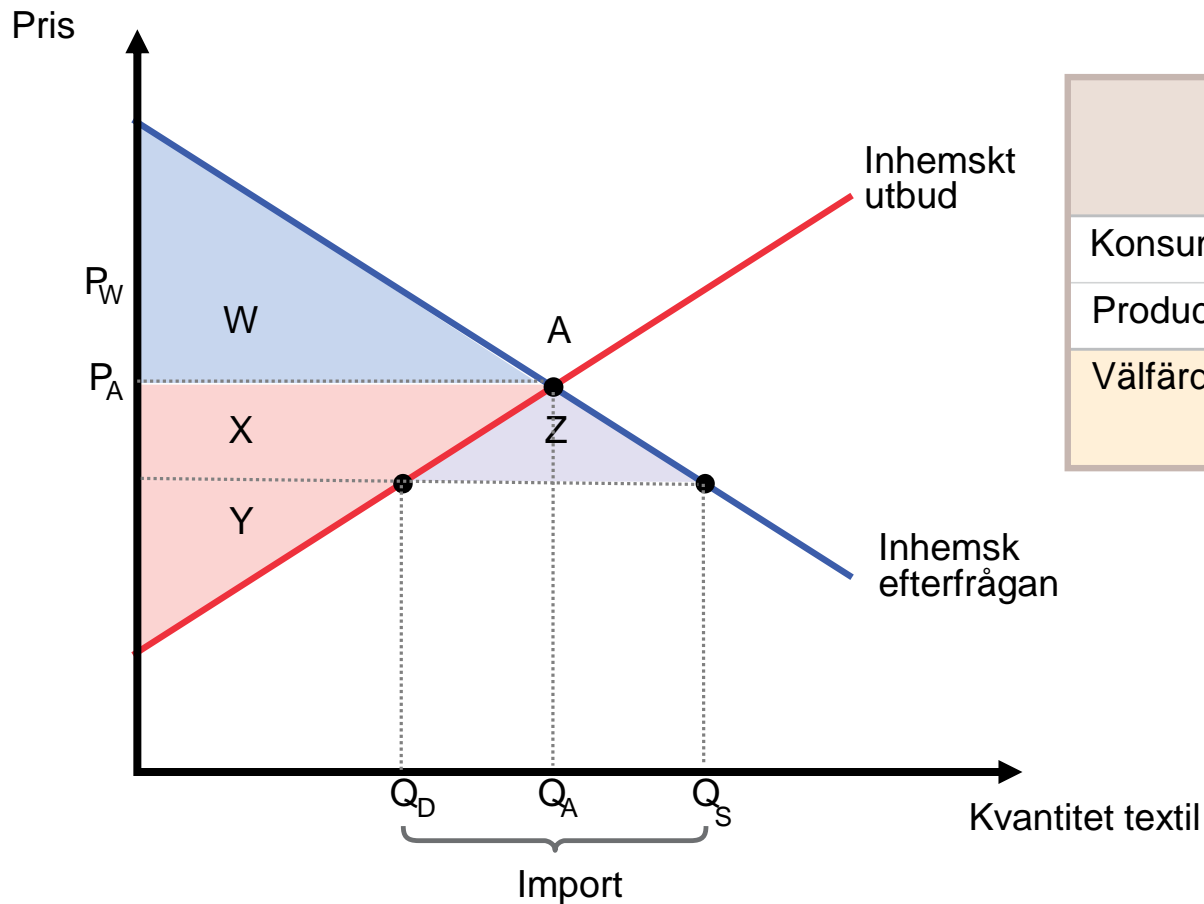
Utbud, efterfrågan och handel

Textilmarknaden med import

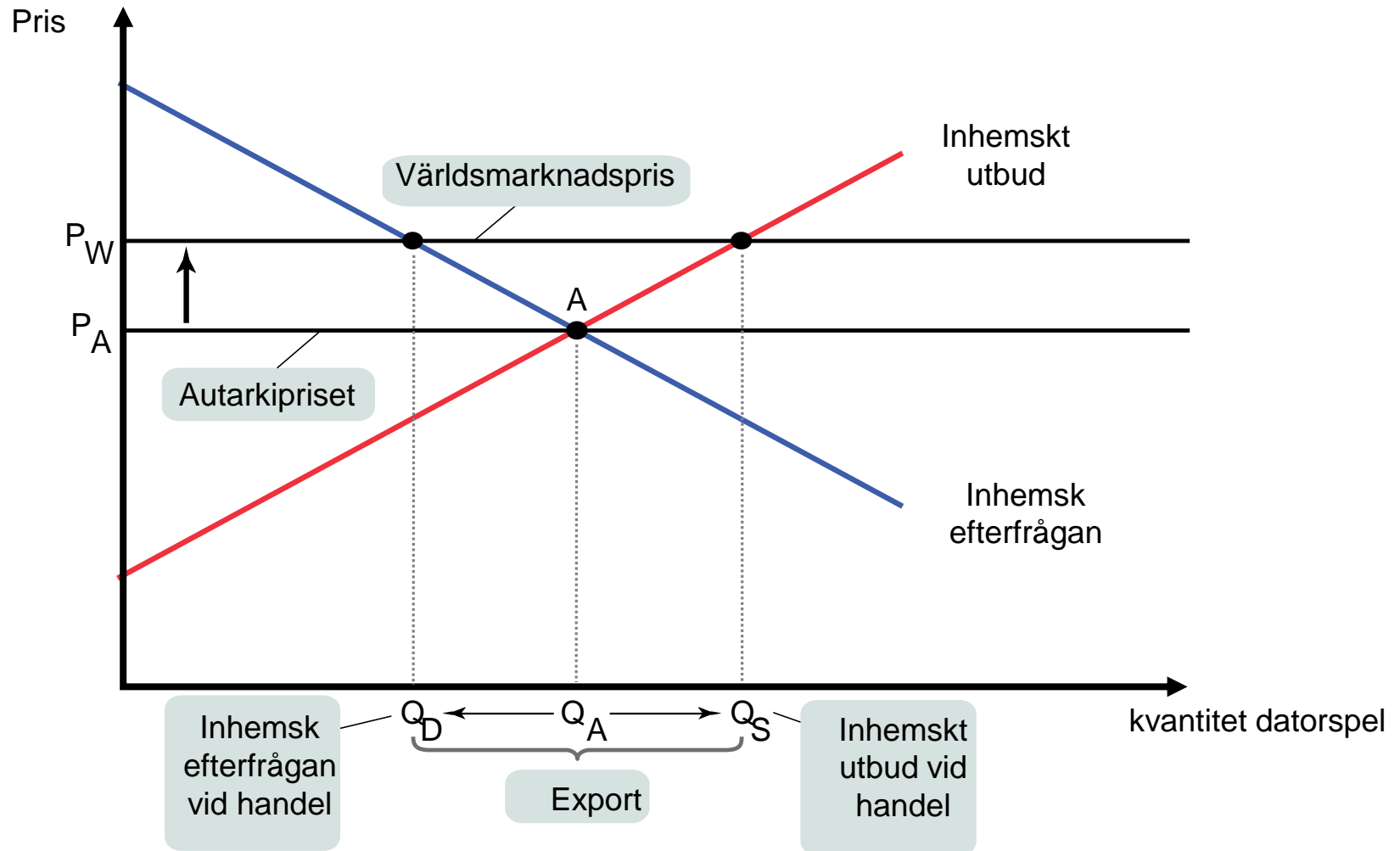

Välfärdsvinsten av import

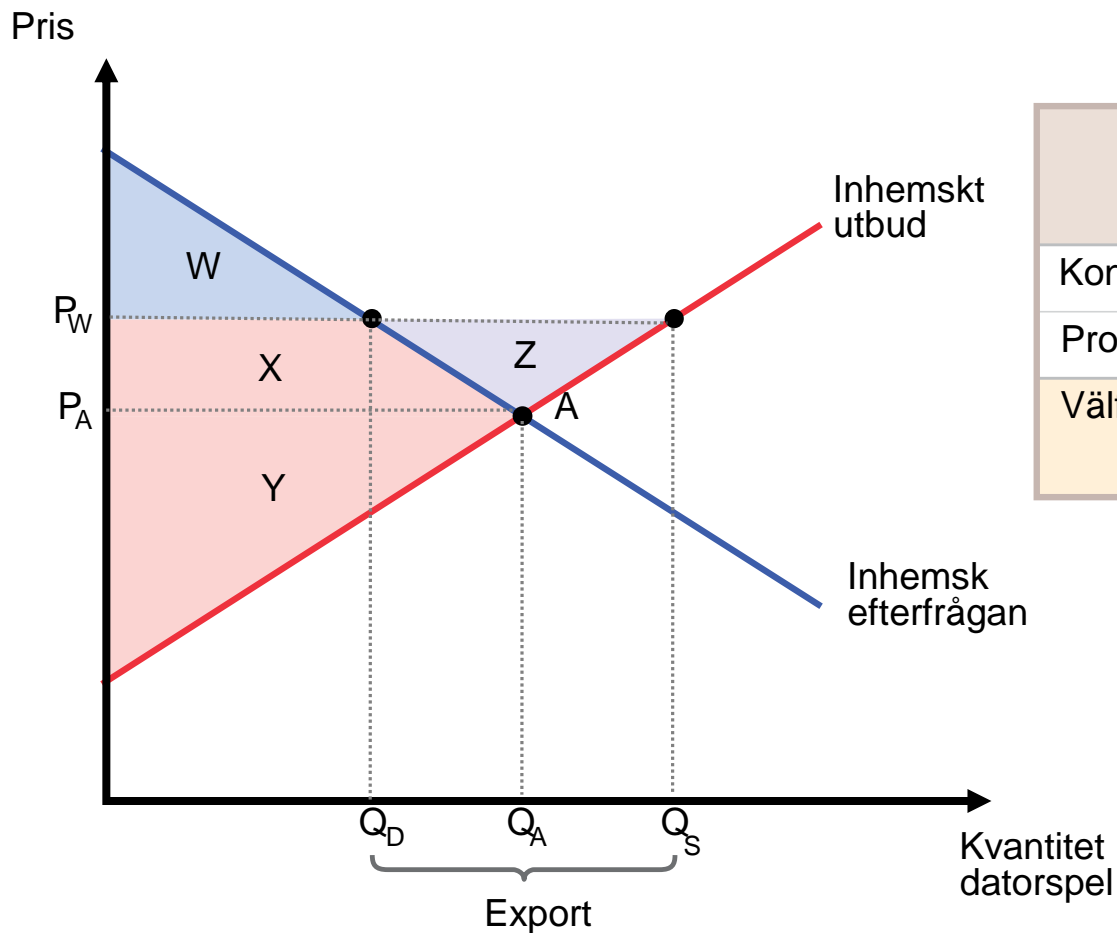

	Förändring	
	Vinst	Förlust
Konsumentöverskott	$X + Z$	
Producentöverskott		$-X$
Välfärdseffekt	Z	

Export av datorspel

Välfärdseffekten av export

	Förändring	
	Vinst	Förlust
Konsumentöverskott		- X
Producentöverskott	X + Z	
Välfärdseffekt	Z	

Internationell handel och löner

- Handel ökar exportindustrins produktion och minskar importkonkurrerande produktion
- Efterfrågan på produktionsfaktorer som används i exportindustrin ökar medan den minskar för insatsfaktorer i den importkonkurrerande industrin
- Alla tjänar med andra ord inte
 - Även om handeln är välfärdshöjande totalt sett

- Heckscher Ohlin-teorin: ett land med mycket av en produktionsfaktor har en komparativ fördel i produktionen av varor som använder mycket av den produktionsfaktorn
 - Export ökar efterfrågan och priset på denna produktionsfaktor
 - Samtidigt minskar efterfrågan och pris på den intensiva faktorn i importkonkurrerande sektorer
- Handel påverkar därför inkomstfördelningen
 - Ibland med stora sociala och politiska konsekvenser

Internationell handel

- På 1870-talet när ångbåtstrafik tog över segelbåtarna ledde USAs jordbruksexport (tex vete) till kraftiga fall i markpriserna i Europa, då den importkonkurrerande sektorn (jordbruket) i Europa minskade sin produktion
 - Vinnarna blev europeiska konsumenter och amerikanska producenter
 - Förlorare blev europeiska producenter och amerikanska konsumenter eftersom priset på vete steg i USA

Handelshinder

- Tullar
 - Skatter på import
- Kvoter
 - Begränsning av importerad kvantitet
- Exportsubventioner

MercoPress.

South Atlantic News Agency

Montevideo, September 13th 2012 - 07:34 UTC

CURRENT EDITION

TOPICS ▾

REGIONS ▾

NEWS ARCHIVE

Wednesday, September 5th 2012 - 05:40 UTC

Brazil applies 25% tariff increase on 100 imported goods; another 100 list in the making

The Brazilian government approved a 25% tariff increase on an additional list of 100 goods from outside Mercosur and at the same time announced the implementation of a monitoring scheme for those items' prices in the domestic market to avoid unduly increases.

ABC News

News Home Just In Local ▾ World Business Entertainment Sport The Drum Weather More ▾

HOT TOPICS

world-politics, unrest-conflict-and-war, federal-government, government-and-politics, i

Print Email Facebook Twitter More

Indonesia to lift Australian cattle import quota

Updated Thu Mar 15, 2012 8:07pm AEDT

Indonesia is on the verge of announcing a big lift in the quota for live cattle imports from Australia.

Sources within the trade say permits for the June quarter will be for 125,000 head - more than double the March quota of 60,000.

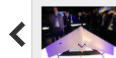

PHOTO: Sources within the trade say permits for the June quarter will be for 125,000 head. (Ben Collins, file photo: ABC Local)

Bloomberg

Our Company | Professional | Anywhere

HOME QUICK NEWS OPINION MARKET DATA PERSONAL FINANCE TECH POLITICS SUSTAINABILITY

EADS Explores BAE Combination in Aerospace Revamp

The Thai Billionaire Fighting Heineken For F&N

EU to Cut Beef-Export Subsidies by 33% on Elevated Prices

By Rudy Ruitenberg - Apr 19, 2012 7:04 PM GMT+0200

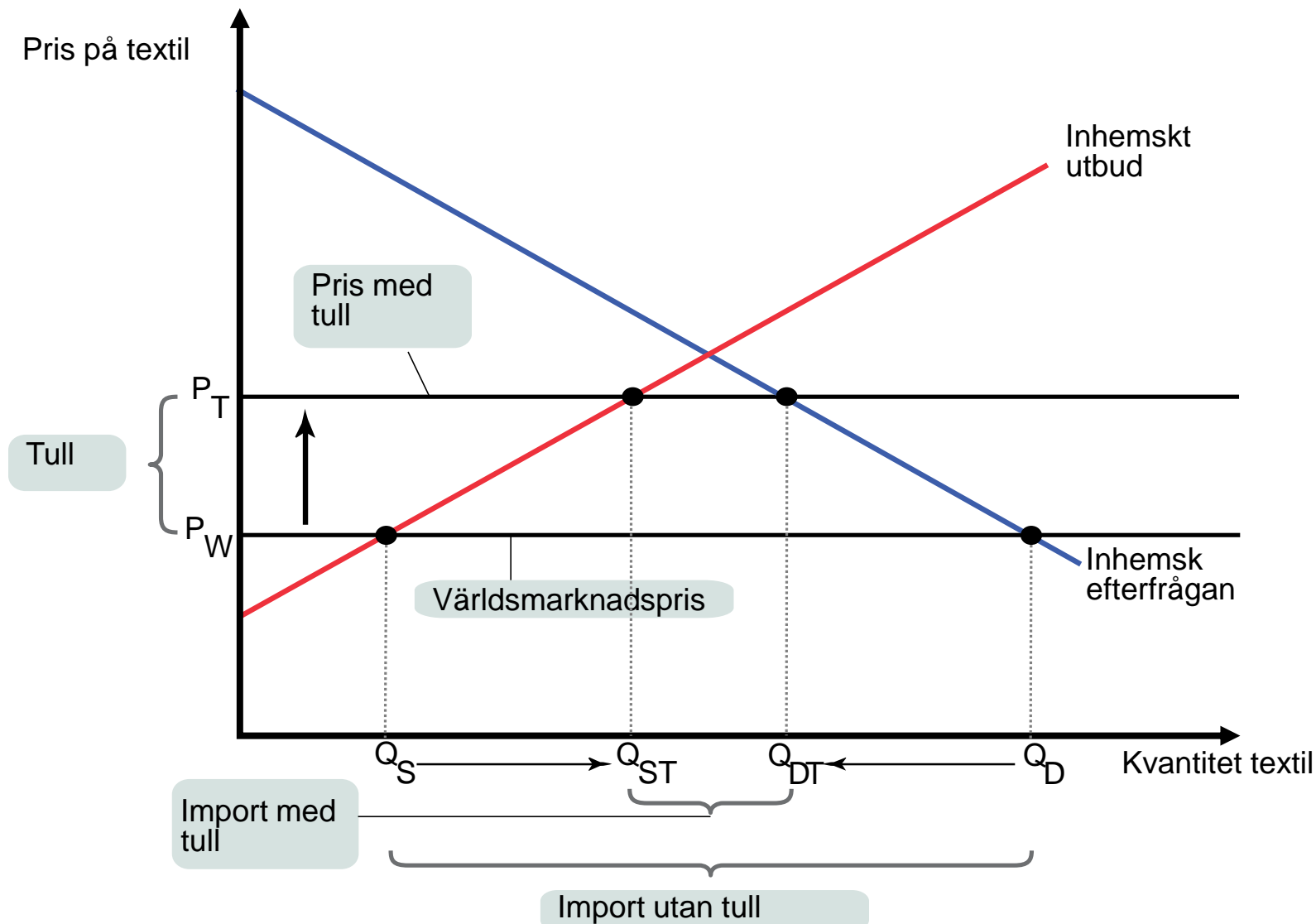
f t in +1 0 COMMENTS

QUEUE

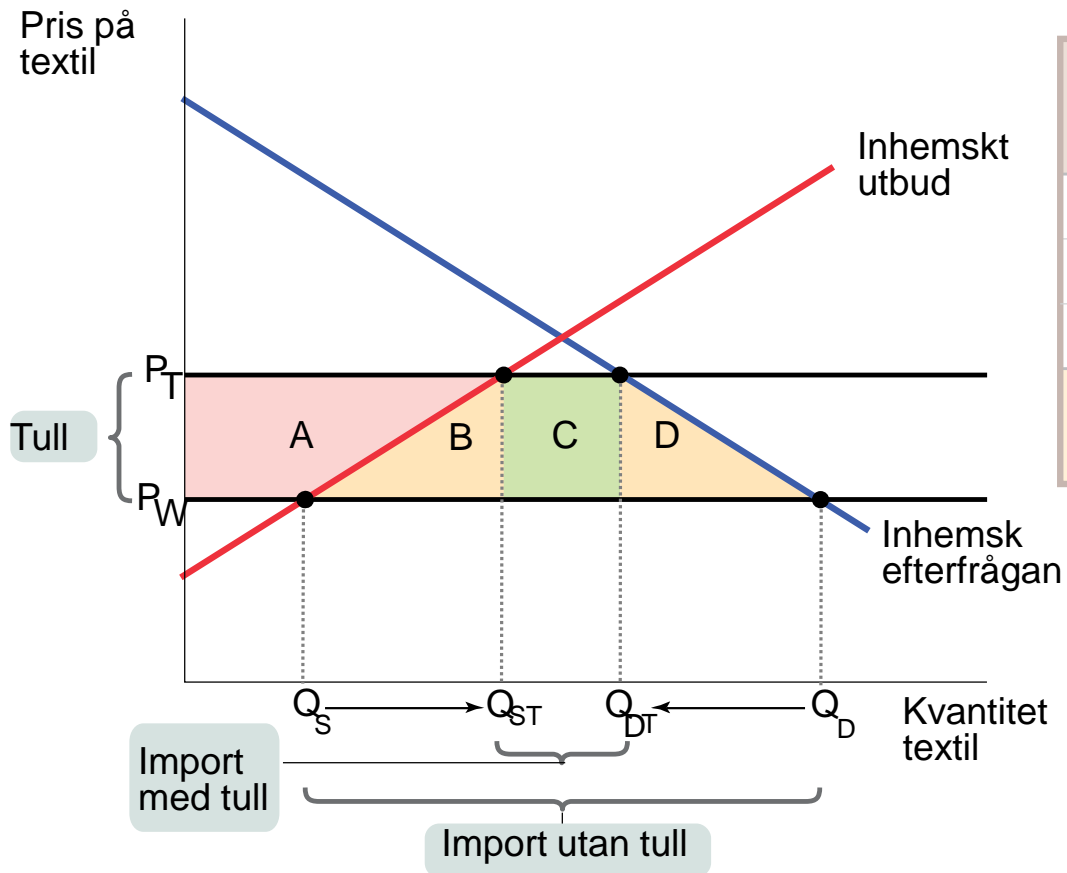
Print Email

The European Union will cut export subsidies for beef by 33 percent because of elevated prices and a "tight" market.

Effekten av en tull

Välfärdseffekter av en tull

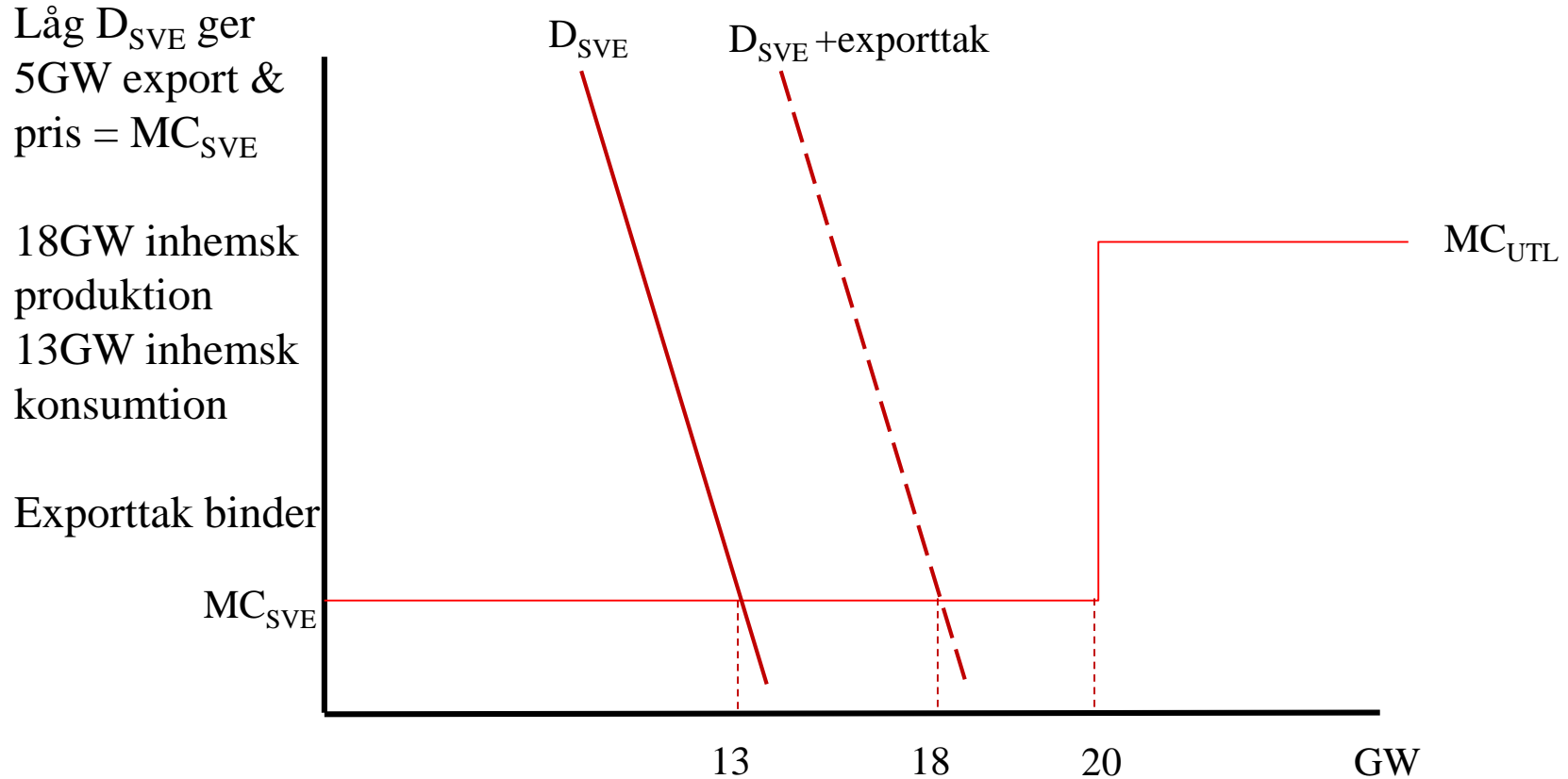

	Förändring i överskott	
	Vinst	Förlust
Konsumentöverskott		$-(A+B+C+D)$
Producentöverskott	A	
Tullintäkt till staten	C	
Välfärdseffekt		$-(B+D)$

Effekten av en importkvot

- Samma som tull förutom att den som äger importlicensen tjänar det som staten tidigare fick i inkomst av tullen (yta C)
- De flesta amerikanska importlicenser går tex till utländska stater
- I så fall blir förlusten för det egna landet:
 $B+C+D$

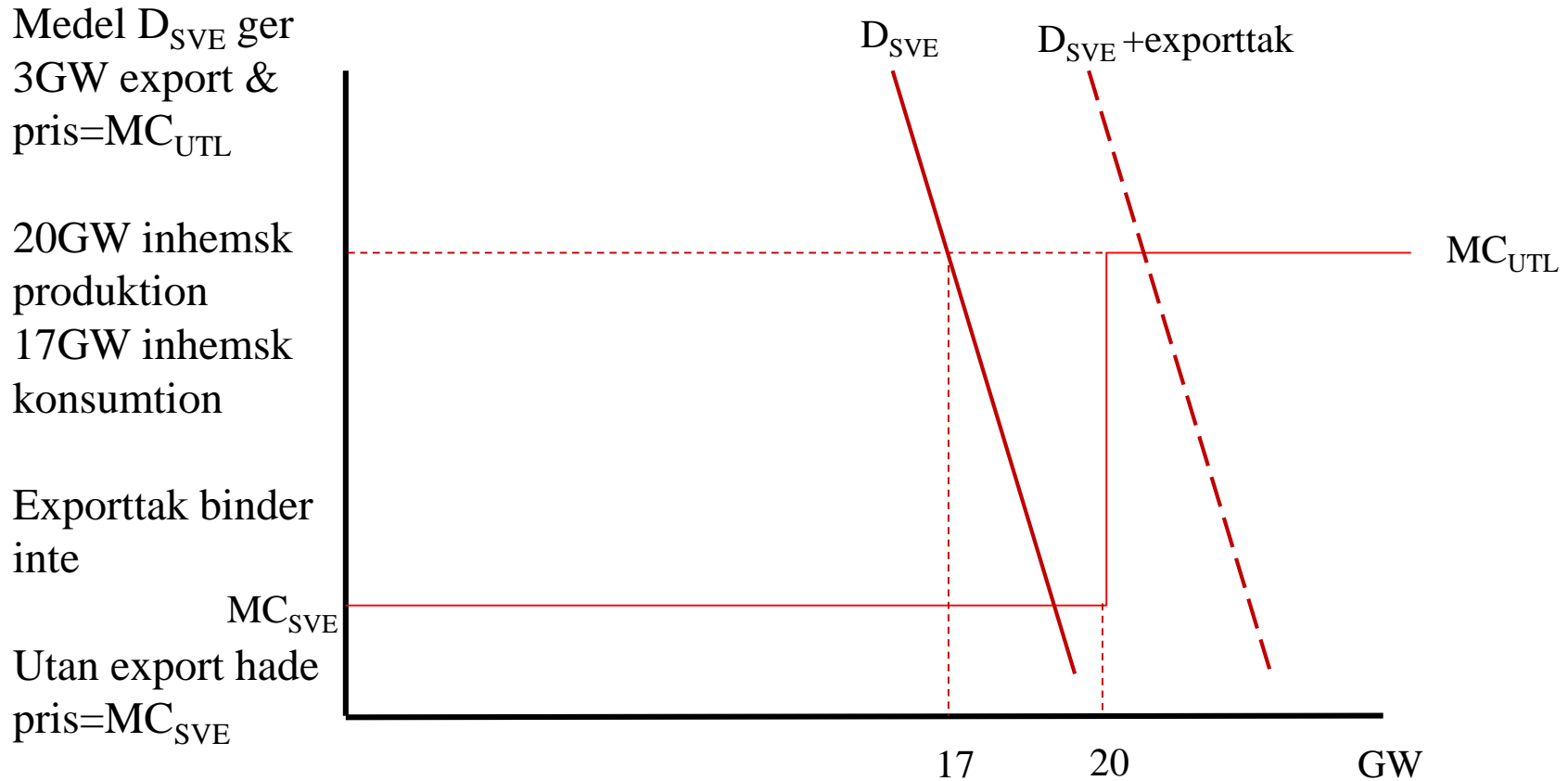
Elhandel: låg efterfrågan

Antag 1: 20GW inhemsk produktionstak

Antag 2: 5GW export/importtak

Elhandel: medelhög efterfrågan

Antag 1: 20GW inhemskt produktionstak

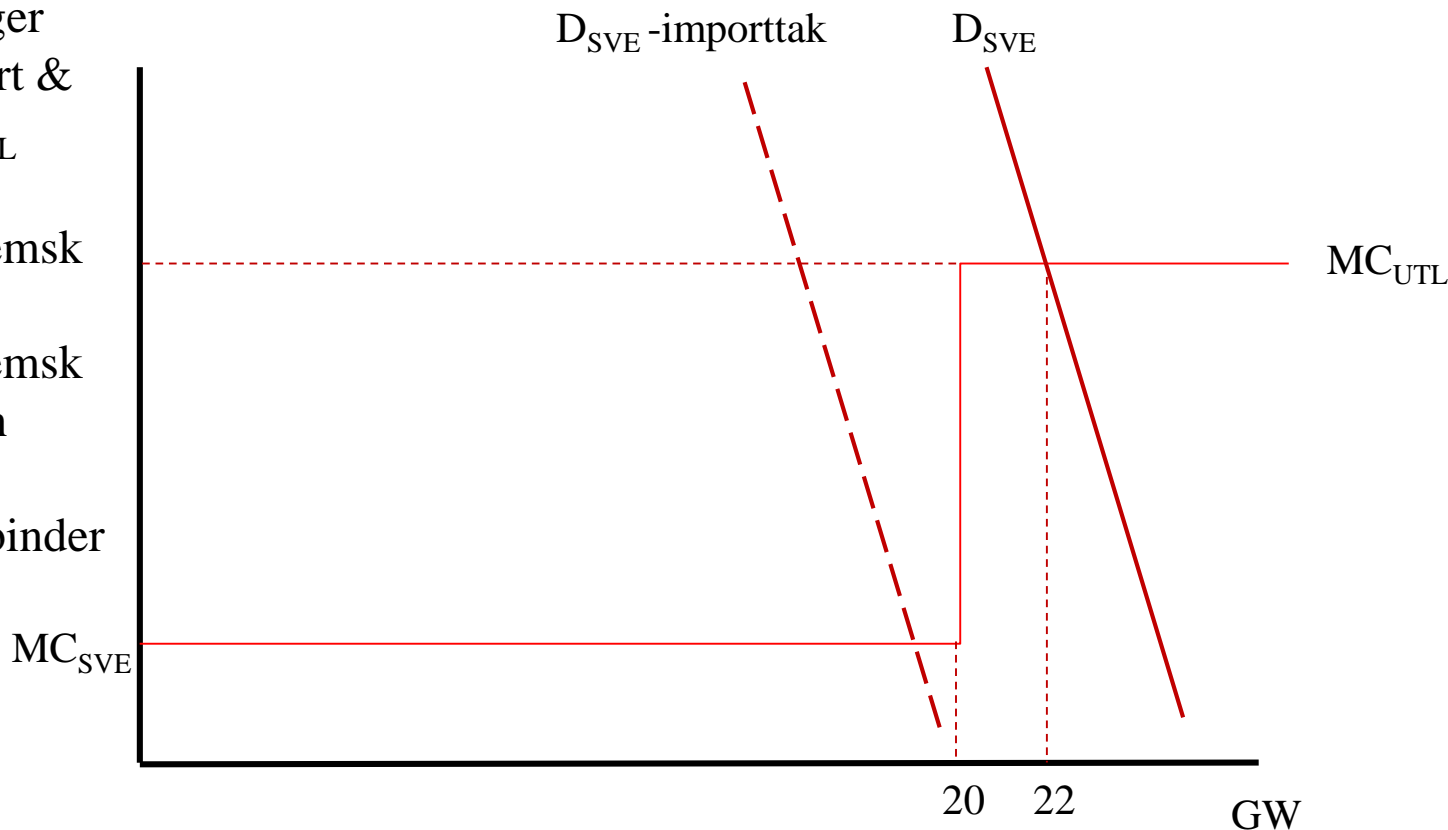
Antag 2: 5GW export/importtak

Elhandel: hög efterfrågan

Hög D_{SVE} ger
2GW import &
 $pris = MC_{UTL}$

20GW inhemsk
produktion
22GW inhemsk
konsumtion

Importtak binder
inte

Antag 1: 20GW inhemsk produktionstak

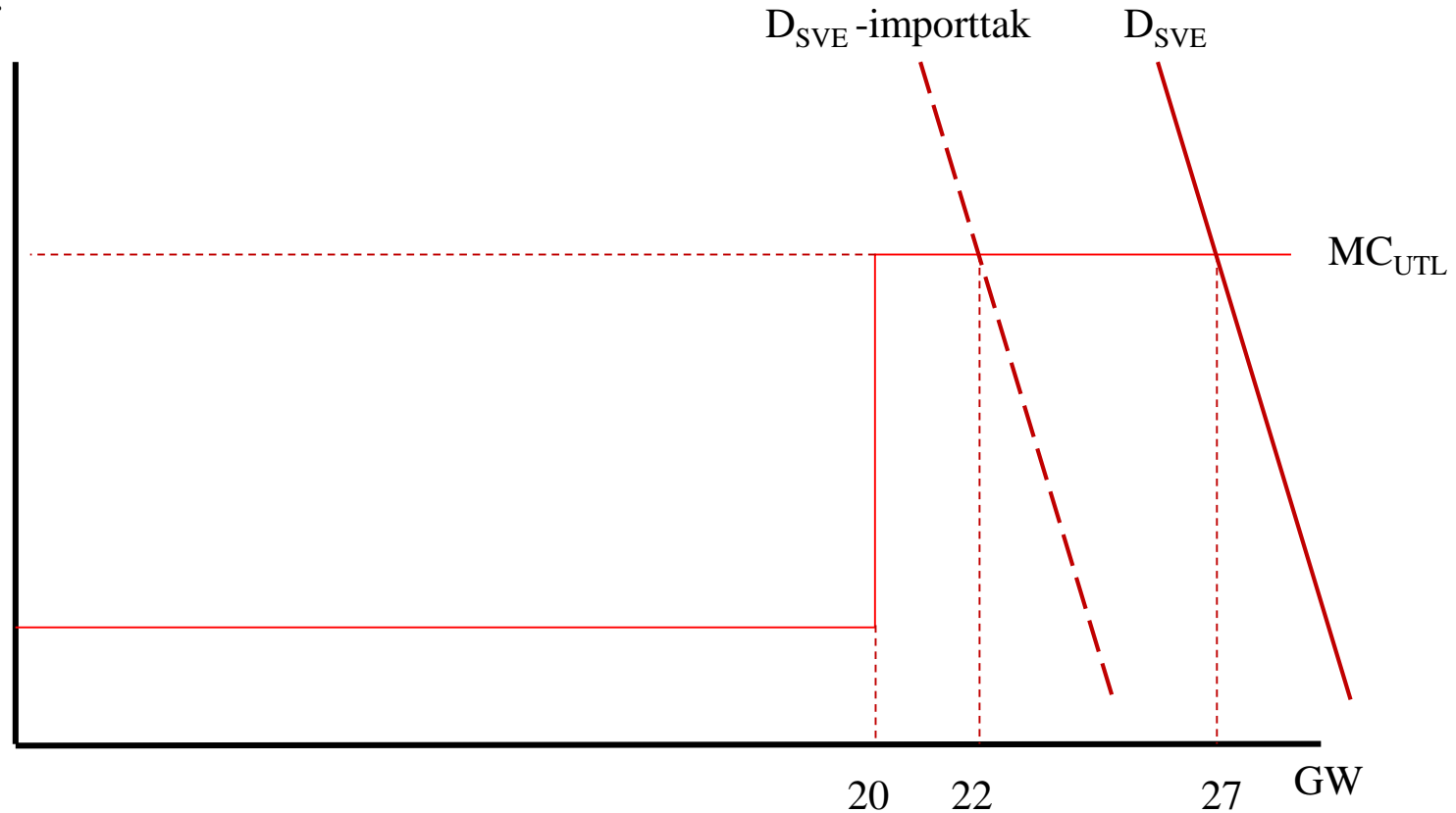
Antag 2: 5GW export/importtak

Elhandel: mycket hög efterfrågan

Mkt hög D_{SVE} ger
5GW import,
pris= MC_{UTL}

20GW inhemsk
produktion
25GW inhemsk
konsumtion
27GW inhemsk
efterfrågan

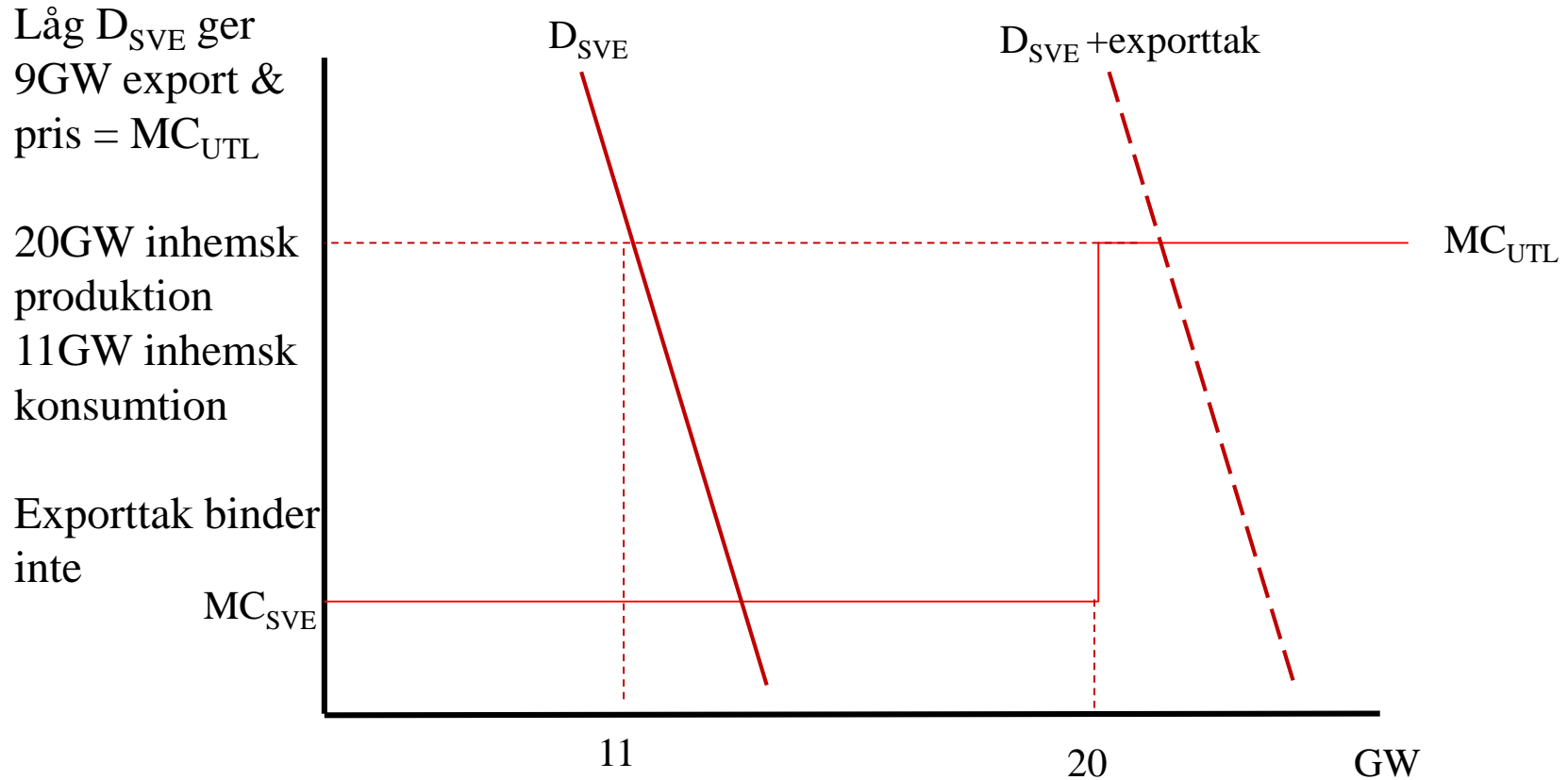
Importtak binder:
2GW effektbrist!

Antag 1: 20GW inhemsk produktionstak

Antag 2: 5GW export/importtak

Elhandel: låg efterfrågan & mer kabel

Antag 1: 20GW inhemsk produktionstak

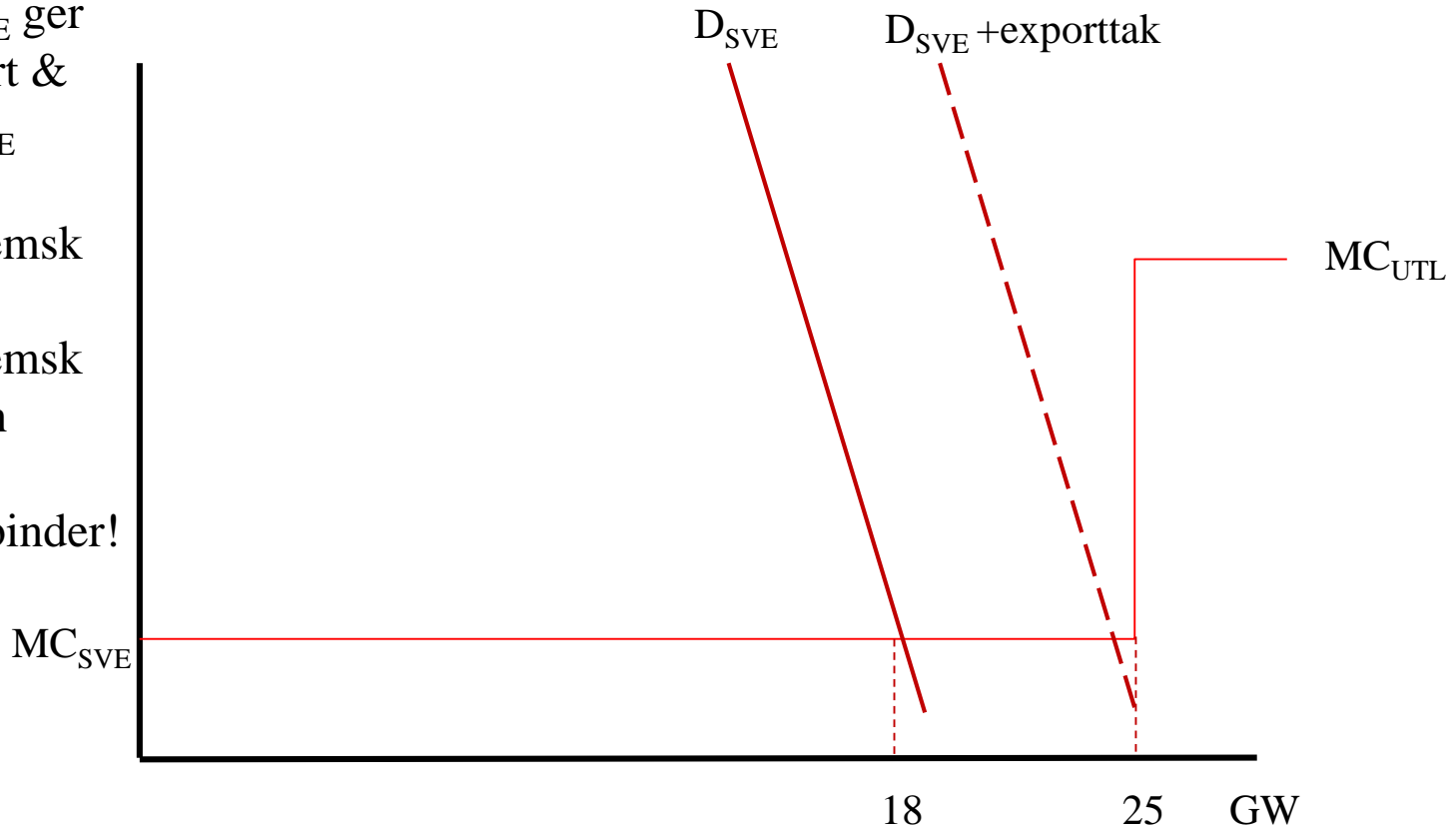
Antag 2: **10GW** export/importtak

Elhandel: medelhög efterfrågan + mer produktion

Medel D_{SVE} ger
5GW export &
pris= MC_{SVE}

25GW inhemsk
produktion
18GW inhemsk
konsumtion

Exporttak binder!

Antag 1: **25GW** inhemskt produktionstak

Antag 2: 5GW export/importtak

Politisk ekonomi och protektionism

- Argument för handelshinder (protektionism)
 - Nationell säkerhet (t ex mat, energi)
 - Skydda jobb i importkonkurrerande sektor
 - Industripolitik: bygga upp och utveckla en industri
- Handelshinder ofta betingade av politiskt inflytande hos den importkonkurrerande industrin
 - Men även hos konsumenter och förädlare av råvaror